

با ادب باشم گوئی که بر مست
 گاه غزلت تو گوئی که چو رهبان گشته
 در توکل تو گوئی که سبب ماست
 زرگر رنگ رخ ماچو دو کانی گیسو
 همه را غنی کنی بازوی صد چندان
 چو غمش کرد گوئی که گو و چو گفت
 چند روز است که شطرنج عیبی باز
 صفت کم تو در خون شهیدان تصد
 همچو بایم زلفت می چشم و من نام
 ای دل از خویش در اندیشه تری شوزیر
 در دولت چیت عجب که چو شکر می خند
 مست و خندان رخسار با ت بدامی آئی
 باغ با بس در خزان خزان خشک شد
 بر مشک تو که بزنگ هوای تازی
 در ضو ابدی شاه و مشهور تو س
 چون سگ گرسنه هر خرق و بان کشته
 آهوان را که صید گردون گیسو
 من ز سر شمس الحق دین گریه کنم
 داده جامی ز می حرف عشق س غل
 من گشته گشتم دلی عقل ندانم من بهوس
 از زمین تا به سمار قص و نوایش گیسو
 دل من بن تو است تو هم سید
 رخ تو کان نبات است تو هم سید
 هر که گوید که حاصلت حراشش باوا
 شمس تبریز ازین کوی استا گریز

بی ادب کردم تو قصه آوا کنی
 گاه صحبت تو مرا دشمن اسباب کنی
 در سبب تو گویم بدین اسباب کنی
 لقب زرگر مارا همه قلاب کنی
 وی دوی و پهلش همه ایجا کنی

گر باری تو بیاران کردم بر بام
 گر قصب داری چه هم دل خود غم تو
 با زبان صیغه چکل او در شکنی
 من که باشم که بدرگاه تو صیغ صاف
 زنی گردن انجم تو به تیغ خورشید

رمل سخن مجنون مخدوف

دانه بولعوب و دام عجب میساز
 مرگ موش است ولیکن بر گریه باز
 کم زرم تا کند کس طمع انباز

که بر دوجان ز تو گر زانکه در دل منت کنی
 بر گمان باشد عاشق تو ازینها دور
 ناله گر ناکه کند لیک از رولوبی

رمل سخن مجنون مخدوف

دوش شب با که بدی که چو سحر خیز
 بر شمشیر خیر جهان همچو شمشیر خیز
 ز چه باغی تو که چون گل تر سبب
 آفتاب تو که بر قوس سحر خیز
 بر سه راه رود بر کوچ و سفر خیز
 توئی آن شیر که بر جوع تعب خیز
 ای که بر دام دوم شعله گریز

آتش ازین خود ریت و تمان زود
 همچو گل نافت تو بزخند و بریده خیز
 تو چو ماهی و عدو سو تو گریه کش
 تو چو نفسی و عیان برطن و قلب خیز
 از میان عدم و محو بر آوردی سر
 آهوان را زد دست خون بگر شک خیز
 دوسه بیته که با نده است گوستان

رمل سخن مجنون مخدوف

تا بر دجان و دلم را بطریق دغ
 گشته انگشت ز تان صیغ فرغ
 آنکه چون که گر ان جان شود اندر کسلی

هر دو چشم شده چون خون خروسان
 آن سبال ملکی را خرد یک تره
 مخلصان را باغ از شران ز سر

رمل سخن مجنون مخدوف

لب تو آبیات است تو هم سید
 بر روز کیش طالع است تو هم سید

گفته بودی که ز کانی بدیم ای درویش
 هر که گوید راه مسند نشیند باو

رمل سخن مجنون مخدوف

هر دو چشم زرم و قطره چو میز آب
 چو قصب سچ مرا مالک متاع کنی
 من شود کلب سلم تش قیاس کنی
 هست از ان که مبلواش که کذب کنی
 با زشان هم تو فرور زخ عنای کنی
 گویش پس تو چرا فتح چنین با کنی
 که بر دوسر تو گر زانکه بدین پروازی
 هر لطفی در سر لطف و گر آغاز
 بر سر سو داغ و بکند غاوار
 تی تکی گشت از ان یافت زوی مساری
 داند آتش فبشتی و چو ز سحر خیز
 لیک اموز همانی و گریه خیز
 چون سه از رخ بران تیر و سپهر خیز
 لطف که بجز در نقل و جبهه خیز
 بر سر و افسر و بر تاج و کمر خیز
 رحمت است آنکه تو بر خون جگر خیز
 ای که تو بر دل و بر زور خیز
 یا رخا که تو چون شهید و سکر خیز
 بر یکی جام چو خون گشته شمشیر
 گرازان می چشید هندوک با کله
 همچو قارون شود آن در دستان
 جگر م بے تکلیف است تو هم سید
 و آنکین وقت زکات است تو هم سید
 ره درویش کشا است تو هم سید
 آنکین شاه حیات است تو هم سید

دو ترکیب تاریکی که بی طراست
 سینه بر زانکه است خیز
 این بر کرم کن از جلف کس آن را زنی

به روای جان سبک خیز غریب
نسر و شوی ازین آب گل باک
هی سبب لیکن و در حور و نای بیات
بل خوش باش زمانی که درین غربت تو
خوش می باش عدان بلب قفس ازین
شمس بریز به خمشد کمری تاج شوی

سوی دریای معانی که گرامی گس
پی یاران بریده چه کنی گرس
پیش هر کوزه گری چینه کاس گرس
زربان باز شوی تو چو پسر
ز آنکه شاهای تو گرچه که درین دم شری

بگشته زبسه منزل گرامی گس
زین سبکو چو سیلاب سودی یارو
گر بمانی تو هزاران و شو بهوشمان
عاشقانه شو و مجنون زنی لیلی جان
بس کن از شمس که سبک بغروب میرد

مکن استیزه کرین مضطرب هم بر نذر
که ازین کوه نیاید تن کس با کرس
بازگشت تو با نجاست کزان بر نذر
تا تو جانانه شوی و رہی از کور و کری
که از و که چو هلالی و گوی چون قس

رمل مثنوی مجنون و ف

سر ز تو یافت سر ز تو دور دید پر
مشتتری را ز سدا ف که من سیم بر
زهره زخمه زان آخر بشنو خیز دل
ای عطار و پس زین کاغذ از حرف و قلم
سر قدم کن چو ظلم بر اثر دل میرو
س که کردند ای عجب آن شک پری

تو آموخت تری و ز تو کور و زری
که نبود و نبود سیم بر سیم
بسته غره مشو خجک گفتت بسته
رفتی و لاف و تکیه چیل و پرنی
که اثر است نمان و مردم و بی سوری

شیشه گر گویدی صد قبح و جام کس
مشتتری تو ز تو خجک کنی را
چنگل چند ازین چنگ و فک نامی
گر پینگ بیکه با چو موشی کردی
شمس بریز توئی را عیان کن

بیکه غمزه شیون چه شعاع سوس
تو که گشکند ز تو توان گشت پسر
سیم بر بود بر سیم از ز شمشیر
وای بر ما در تو نکند دل پسر
و تو شمشیر بیکه برق ز رو پسر
نیستی غائب حاضر همه دم راه پسر

رمل مثنوی مجنون و ف

رو بدل کردم و گفتم که زهی مرد خوش
در مقامی که چنان ماه ترا جلوه کند
بمترسان دل خود را تو بندید خسان
شمس بریز خیالت سومین گز گز است

که در خاک درم راضفت جانوری
کفر باشد که ازین سو و زانسو گری
ان و بان تا که خسان را بکنی خنسه
جیله میگردم

همه ارواح مقدس چو ترا منتظر اند
گر چو پیشه تو بهر باد پر آگنده شوی
جیله میگردم

که گریزید خود در چمن بنی خنسه
تو چو جان نشوی سو با نین پسر
پس نشاید که تو خود را ز همایان
گفتم اسی آبله گریزید سبک پسر
رفتم از دست و بگفتم که چه شیرین پسر

رمل مثنوی مجنون و ف

سخن تلخ گواهی لب تو ملوانی
نزه بالا و نه زیری نه ز جا و سبب جنت
هر که او عاشق جیم است ز جان محروم است
چه طبعی که ز آواز چنان جباری
صدوت عشق توئی صدوت ماسایست
ساربانان بخور امان شتر این منزل نیست
شمس بریز چو شمشیر در پناه

سرفرو کن بگرم اسی که برین بالائی
شش جنت را چکنم در دل خون پالائی
تلخ آید شکرا ندر دهن صفر آئی
که نهانی عجب آگه درین غوفائی
بگد مخر زشت کنی با ز نوم آرائی
بهرمان پیش شد تند کراسه مائی

هر چه گونی تو گریخ و گرشو خوش است
فسر و کن که از ان و ز که رویت دیدم
آفتاب که ز هر ذره طلوع دارد
گر خطا گفتم و مغلوب پر آگنده گیر
مینماید که گروهش خوابت دیدم
پس شش کن که ز تو آتش دل شعله زنی

گوهر دیده و دل جانی و جان آنست
دل جان مست شد و عقل و خرد شیطانی
گوهار اجست ذره شدن می مائی
و گریب که تو مرا جنت نوم افزائی
که من امروز ندارم جهان کجائی
شعله دم منیر ندانم تو چه میسر پائی
تا پس روز شود دار و نامی مائی

رمل مثنوی مجنون و ف

همه شمشیر کنی روز نکستن گری
بگد مخر چو پسر ز من گری

شمس بریز چو شمشیر در پناه
بگد مخر چو پسر ز من گری

شمس بریز چو شمشیر در پناه
بگد مخر چو پسر ز من گری

تقداری که کنی شیر و تخم گری
خوش گریبان کنی و گوشه دامن گری

کی رو اور خود شید حق گرمی بخش
 ہریش دار کہ باخبرین نستیر
 گر خواہی کہ گمان ارا برج مانے
 عجمی وارگوئی تو شمان کہ کسید
 چون بظاہر تو معنا و اطعنا گنتے
 در تخیل بنماید و جهان چون دولت
 مثل سپنج تو در گردش و در کا آتی
 ہم چند اور سے روے خلیفہ بنیے
 ہجو آیتہ شوی فاش و گویا تو اگر
 ہر تاملن خبیر کہ کف من گبریزی
 گر نہ ہرم و باخوی منت با پیاخت
 ببلان و ہرم مرغان خوش و شاہ آرمند
 تو کہ قافہ کہ چو کہ از جابر سے
 تو چو نقش زہری بگفت نقاش کوش
 تو زہری زہری گریز سلیمان ہے
 ہر کہ از تیشی بد بسوا و خبر سے
 اتفانے بود ہمت اورا بسلسل
 جو کہ بیند صافی متکلم سلسل
 بپنہ شکر وی از من کہ بیان و سر تو
 اندر آرزو خانہ یا اساعے
 تا بزمیند آسمان و زیم شب
 روز کن شب را یک دم چو صبح
 تا ز طار الملک بر ہر قسم زند
 ای در آورده جہانے زیر پا سے
 چیت بی آن یا شمسین بوسے

کہ فسر وہ شود از محمد و شمس
 چوں کشدت سو خود چو کمان نستیر
 چون نمایند ترا نقش و نشان نستیزی
 ظاہر گناہ شود و ایک نمان نستیر
 گر شوی ذرہ چون کوه گران نستیر
 گر چو دولت با آیت ان نستیر
 گر کنی غم مغر و زہمان نستیر

ابرخن وار و از بیم ملائک تو
 از میان دل و جان تو چو سر کردہ
 در گمانی ز صا و خود و از سپرد خود
 نرزان و زردگان باز رہی گر تو ز خود
 چون جہان زہرہ ندر و کہ تیز و باشا
 حیلہ و رو بہی و شیوہ رو بہ باہر

رمل مثنیٰ مخبون مخدوف

رمل مثنیٰ مخبون مخدوف

ہلہ کم کن نگذارم کہ بغن گبریزے
 پس تو پروانہ نہ گرز لگن گبریزے
 چند و بوم و چنے گرز چمن گبریزی
 تو ز صاف نہ گرز شکن گبریزی
 دینی کی ترک کک شمن گبریزے
 وز غریبی زہی چون ز وطن گبریزی

جان شیرین تو در قبضہ و در دست
 چون کہ در جنب گبریزے کہ کلویک تم
 چون گرفتار زنی حیلہ منیدیش آن بہ
 جان مروان ہمہ از جان تو نیرا شونہ
 من ترا ماہ گرفتہم ہر خورشید تو نے
 فی غمش کن کہ مرا با تو نہراران راست

رمل مثنیٰ مخبون مخدوف

گر گل گیر و جلا فلان تاثرے
 شکن شدہ در کالبد جانورے
 بحر مل سدس مخدوف تقطیعہ فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
 مانہ کن این جان مارا ساعے
 آفتاب آشکارا ساعے
 بید رنگ وہی درار ساعے
 ملک نوشروان و وار ساعے

ہر کہ کہ شلاشی شود و موز خویش
 تو بصورت چو قناعت کنی انصبتاہ
 این سرخیان را بخت دان خطہ
 تا ز تو نیہ بتا بد نور عشق
 تا ز سینہ سر زندان آفتاب
 روی خود نبا بدین شوریدگان

رمل سدس مخدوف

بوسہ جاو بوسہ جای و بوسہ جاے
 آن نے بیست و پاسبند ز خلق

بوسہ و پا و دست و پای و دست و پا
 آن نے بیست و پاسبند ز خلق

لب بستہ است درین بیدہ شمس
 پیشستان ز چنان طبل گران نستیر
 چون تا خواند سوز طبل شیان نستیزی
 جان بظکرانہ وہی تو ز سیانی نستیر
 شودت عین چو با اہل میان نستیر
 چون زبان برگذری چو مکان نستیزی
 انداتہ کہ تو باشا و جہان نستیر
 راست آید چو تو باشیر ثریان نستیر
 ہمہ دل کردی بگفت زبان نستیر
 تن بی جان چکند گر تو زن گبریزی
 بستم میکشمت چون زر سن گبریزی
 اگر شوی مردہ و در خلق حسن گبریزی
 چون منعت اگر از خوب ختم گبریزی
 و خونی گرا زین برج بدن گبریزے
 خود سمیت نملد تا زمین گبریزے
 اندر و از بشریت نمسا پراثرے
 بسوا و کما زمین حقیقت نظرے
 رود گر شو تو تحقیق کہ او شدو گرے
 کہ بدان لطف و جلالت نہ چشم شکری
 مجلس بار بار بسیار ساعے
 تا سر قند و نجا ساعے
 ہر آب از لنگ خار ساعے
 شمسین بزمیری خدا ساعے
 باکتے و باکتے و باکتے
 دست و پا و دست و پای و دست و پا

نی بهانه است این نه پناهی نی است
 ما گداییم و الله انفسه
 در سر او چون پناه آمیز است نور
 آفت با سوی هر دیان شد
 آتش کفر و ایمان شد
 علی پیر آتش عشاق بود
 بے وجودی گریز نقصان نهند
 آه زان عشق و جمال جوئی
 زندگی نو بنوا از کشتنش
 کفتم اے عقلم کجائی عقل گفت
 تا کند جانها بے جان در سماع
 اے بهار سبز و تر شاو آمدی
 در گلستان در سر و جان فتنه
 در گن اندر دماغ مردوزن
 شمس تبریزی که عالم از خست
 ایستنی منکم بکم لا ایجبه
 رغبته منکم انکم عنکم
 مذہبی ترک المذاهب فی الہوی
 کیف سبستم اقلونی اقتلوا
 قد شربت الروح من کاس العوام
 قد رضیتا نور فیتهم حببتنا
 با وفا با حبا آموختی
 کو و ناہے لطیف کز نخست
 ای دل از عالم چنین بچکنگے
 عشق را کفتم فسر و خوردی مرا

نیت الا باگ پران ہمارے
 از غنی دان آنچه بینی باگدے
 نور خواہی زان سرا بر بامے

چون خداست اینچہ و پویشیست
 با ہمہ تار یکے و اللہ نور
 دل خوشی گلے و گلے فکدول

رمل مسدس مخدوف

چون بکست روی توین بخود سی
 بر سر آتش تو آتش آمدی
 بے وجودان را چه نیکی و بدی

پست و بالا عشق پر شد چو جسم
 ہر سر کہ پیش قانون ہلے تو
 خاک پاے شمس تبریزی بوی

رمل مسدس مخدوف

صحت تہا زہ شد از زنجوریے
 چون شدم می چون کنم انگوریے
 گرد آن شہر ازل ز زنجوری

گر گریہ داری بہین حالے مرا
 جان بسوزد سودہ کن خاکش
 تا کند آن شمس تبریزی سخن

رمل مسدس مخدوف

ای حیات جان و سر شاو آمدی
 صد سزاران شور و شکر آمدی
 ہست مست و بیخبر شاو آمدی

پای خود بر تارک خورشید
 از برہمین تو کارم ز رست
 غسل گوید از میان کان ترا

رمل مسدس مخدوف

سأدنی عن حبکم لا ارجی
 حیثی عن مذہبہ لا اذہبہ
 ان حقی من حیاتی ایلینے
 فی ہواکم فی ہواکم شہینی
 لا لانا لا رضاکم سطلینے

مہربنی عن با بکم باب الہوی
 اقلونی فی الہوی او فی الجوی
 این انتم و قتلونے عنکم
 سادنی لا کسبونے اسنے
 من سواکم ان یگون مارینے

رمل مسدس مخدوف

در شکار جان ما موختے
 مہم زیار آشتی آموختی
 این مگر از لژد با آموختے

ہر کجا ز شستی جفا کاری رسید
 جانست گر خواہد صنم گونی ملی
 آن عصا مو سے اثر در را بخورد

میکند اہل خدا را ناخداے
 ز آفتاب آتش عین سراے
 دل خواہی تنگ و زین تنگے
 چرخ را چون ذرا ہر ہم زوی
 چشمہ چشمہ جوش عشق سر بردے
 سجدہ آرد دین پاک آسردے
 تا بر آری سر ز سجدہ آسردے
 گو گرفت از عاشقانیش دورے
 در تک دید یازد و ریاد و ریے
 تا نما ندرد و عالم کورے
 جملہ ویرانہاے دل مہمورے
 وی نگار سیمبہر شاو آمدی
 ای تو خورشید و قمر شاو آمدی
 ای بلاے سیم و ز شاو آمدی
 سوے آن کوہ و کمر شاو آمدی
 انکم من انبنا اقربے
 ایتمی منکم انکم اقرنبے
 سادنی فی انکل منکم طیبے
 استنے فی کم مستعد بے
 فی الہوی شہا سواکم مظاہبے
 لیس بی شہیے ہواکم یار بے
 این جنبا را از یک آموختی
 خوبیش داوی وفا آموختے
 این بے رازان بلا آموختے
 تو مگر ہم ز اثر و با آموختے

ای دلا از غمزه اش خسته شده
 نان شکر خانه گویا شکر
 هر چه خلق آموختت زبان لب بند
 بار دیگر حیلته بر ساختی
 بار دیگر در جهان آتش زوی
 سو که جان بر شکر و کاشان
 بود در بحر حقیق موهبا
 با من ای عشق متحنا ناسیکنه
 نزعان سرد شمن میشوی
 تا گمان آید که بر تو ظلم رفت
 میکنی مارا حدود حسدگر
 زاغ را مشتاق سرگین میکنی
 از ره محنت بدولت میکنی
 اندرین دریا همه سوز است و در
 با چنین رفتن بمنزل که رس
 بس گران جانی و بس شرم
 چونکه اندر سر کشادی نیستت
 از خورشید و از ماه چون گل
 بی عنایتها آن دریای لطف
 دین پناهان را پس اندر خود کنه
 شمس تبریزی بغفلش راه بر
 باز چون گل سو که گلشن سیر
 سوی مستان باد و عمل میفروش
 در که خواهی آتشی و گیر زدن
 تا در آرد شمس تبریزی بچشم

از لبش آخسر دو آموختی
 آنچه آن کز انبیا آموخته
 جدا آن شو که خدا آموخته

شکر و مستی و شکایت میکنی
 این صفا را از کلا تیب و کن
 عاشقا از شمس تبریزی چاه

این سکه باره خطا آموختی
 کین صفا از مصطفی آموختی
 سوختی لیکن صفا آموختی
 سو که جان عاشقان پر داختی

رمل مسدس مخدوف

یا بستم آسمان پر داختی
 جانها را یکی کشتی ناختی
 بر سر آن کج جان می ناختی

پرده هفت آسمان بکافتی
 در زوی در طور سینا آتشی
 مس بر روی تکه دریا را گشت

گوی را در لامکان انداختی
 کوه را و سنگ را بگداختی
 به کشته باد بان فرساختی
 واقفی بر عجزم اما میکنی

رمل مسدس مخدوف

ظن کج را در ویش جاسیکنی
 چون ضعیفان شور و شکر میکنی
 جنگ مارا خوش تا شام میکنی
 طوطی خود را شکر خا میکنی
 با حسنه ذلت با میکنی
 جمله احسان و مواسا میکنی

هم تو اندر بیش آتش مینین
 آفتاب بظلم بر تو که گن
 عارفان را نقد شربت میکنی
 آن یکی را میکشند در کان کوه
 این سکه بکشته است پایانش تو گو
 شمس تبریزی بر پیش عافان

مستم شکایت را تو پیدا میکنی
 حیرت میخواستی ز بالا میکنی
 زاهدان را مست فدا میکنی
 وان دگر را رو بدریا میکنی
 گرچه مارا بی سرو پا میکنی
 شیوه های حیت و غنا میکنی
 با چنین خصلت بجاصل که رس
 با چنین وصله بوصول کی رس
 بس بی پاک از آب و از گل که رس
 زانکه بے مفضل بفاضل کی رس
 چون محسد در منازل که رس
 ورنه چون مردی بپس که رس
 زانکه بے فضلش بمنزل که رس

رمل مسدس مخدوف

در سبک روحان بیکدل که رسی
 در کشاون سر شکل که رسی
 ورنه در خورشید کمال که رسی
 از چنین موجه بصال که رسی
 بے پناه شاه مقبل که رس

با چنین رفتن چگونه کم زنی
 بچو آبه اندرین گل مانده
 چون ضعیفی رو بفضلس حق گزیده
 بی براق عشق و سعی جبرئیل
 پیش اسم الله بسل شوق تمام

با چنین وصله بوصول کی رس
 بس بی پاک از آب و از گل که رس
 زانکه بے مفضل بفاضل کی رس
 چون محسد در منازل که رس
 ورنه چون مردی بپس که رس
 زانکه بے فضلش بمنزل که رس

رمل مسدس مخدوف

با تو ام گرچه که بے من سیروی
 از بے باوه دادن سیروی
 بادل چون سنگ و آهن سیروی

صد زبان شد سوسن اندر شمشیر تو
 شاهان استاره وارند از زبانت
 آفتاب از راه قصبان شده

مگر فاخته خوش سوی سوسن سیروی
 تور وان چون ماه در وسط سیروی
 پیش تو چون سوزن سیروی
 سرمد و ارای دل به اوان سیروی

رمل مسدس مخدوف

باو کا ہر گشت یارم اندکے
 وہی سنبھید آن ہسا ز سیکوان
 ابر من وہی بر لب دریا شست
 مہلتم وہ خوش بخوش از سر مز
 آفرین بر دست و ہر بازوی او
 از لطافت ساعد سیمین کشاد
 شمس تبریز آمدہ در اعتدال
 باز گرد و عاقبت این در بے
 نو بہار حسن آید سوی باغ
 دامن پر خاک و خاشاک زمین
 آن سر مخمور کز اندیشہ ست
 چون براق عشق از گردون کز
 نمش کردم بسیکن در دم
 گوشہا کہ حلقہ در گوشہ شست
 بوی باغ و گلستان آید ہے
 تا خیال گلستانش خارزار
 از چین سنجار میں نے عشق او
 یکے فامی آرومی صد سزار
 کاروان از غیبے آفتیبین
 پس لوز گس برویدیا سیمین
 ہجو عقل اندر میان خون و پوست
 وز براسے عشق آن کش شرح نیست
 تن زخم زیر از حنہ شکرش
 تا ہر آرد دم سوز دیوانگے
 نفس و دل لاکہ بکھرت ست

خوش بر آمدوی نگارم اندکے
 گشت خندان روزگارم اندکے
 خاک شو تا بر تو یارم اندکے
 صبر کن تا سر سنجارم اندکے
 خوش لبش دلیل و نہارم اندکے
 خوش بر آمد گلزارم اندکے

خوش بر آمد آن گل صبر گ من
 صبح ہم آن صبح من زو کینفس
 خوش یارم خاک را گلہا دم
 نے غلط گفتم کہ اندر عشق او
 چون نظر بر روی من کرد آن نگار
 زان وفا کہ نمود احسان او

رمل سدس مخدوف

رو نماید یار سیمین بر بے
 بشکند این شاخہاے تر بے
 پر شود از مشک و از عنبر بے
 مست گرد زان می آسبے
 وارہ عیسی جان آن خبے
 تا ابد رویے شکر بے

ساتے با یاد این ستان کند
 طاقتہاے سبز چون بند چمن
 زان بر سیمین و این رو چو زر
 شاہد جان چون شہادت عرض کرد
 جملہ مخلوق جہان با یک کس است
 این دو چشم اشکبار زو ہنگر

رمل سدس مخدوف

بوسے یار صبر بان آید ہے
 نرم تر از پر نیان آید ہے
 نزدیکان آسمان آید ہے
 از چین را آنچنان آید ہے
 لیک از زشتان نہان آید ہے
 گل بغنچہ نوش دیان آید ہے
 بے نشان اندر نشان آید ہے
 خرمین گفتن کہ آن آید ہے

از تبار گوہر یارم مرا
 جوع کلبی را از مطہماے جان
 از دور و دیوار ہای کوی دوست
 ہر کہ میر و پیش نقش رود دوست
 نگر و دیان سوزستان کی
 اینہم زمر است مقصود آن بود
 ہجو روغن در میان جان شیر
 پیش ازین گفتن توان شرح نوی

رمل سدس مخدوف

ساختم صبر شکر از دیوانگے
 کردہ لم من استرازد دیوانگی

بر صفت دنیا و عقبے تا ختم
 معرفت در یامی بی پایان ہست

سبز تر شد سنبہ زارم اندکے
 زان نفس من قہر یارم اندکے
 باش اندر دست خام اندکے
 کافر ہم گر صبر دارم اندکے
 تازہ تر گشت افقتارم اندکے
 سبز و گلہا ز خارم اندکے
 تازہ تر گشت ست کارم اندکے
 بار و گیر بے و ساغر بے
 حفت گرد و در و دیوانہ بے
 اندر آسین ز سیم وز بے
 یا بد ایمان این دل کافر بے
 او بود از صد جہان بہت بے
 روشنی یا بد از ان نظ بے
 حلقہ یا بند زان زرگر بے
 آب و ریایا میان آید ہے
 لفظ لفظ بوسے نان آید ہے
 عاشقان را بوی جان آید ہے
 تا بمرودہ در جہان آید ہے
 بلبل اندر گلستان آید ہے
 کا بچہان اندر جہان آید ہے
 لاسکان اندر مکان آید ہے
 از سوختن نشان آید ہے
 ہر کہ راضی دگمان آید ہے
 تمہر کردم یکسرازد دیوانگی
 لیک دار گوہر از دیوانگی

عود جان آنچه که خواست سخن
 هستی دیوانگان گریادت
 قصه و عظم بگردی رسیده
 چاره که محبت از دیوانگی
 اے بسا کافشه از عقل خویش
 درخ را بایستی که رنجوران روند
 خوش همیرو شاد و خورم در جهان
 بر پری بر آسمان همچون کسب
 خوشش بود گر کاهلی کیسونه
 هست تیسری شمار شیرین
 گر غروب آمد بگور اندر کسب
 بر جهان تو اسپ از کانه زود
 همچو زهره ناله کن هر صبحدم
 وقت دوری شاه پروردت بنام
 ساقی اینجا هست اسی سولای
 پیش آن لبها آری گوی او
 اینهمه بگذشت آن سروی
 هم شمس دزدی امی جان هر شب
 تا شتا آنکس که او سوا خورد
 طبع چیرینه نو بنو خواهد
 ستر نخواهی که تا خندان شوی
 گفت مستان ساقی اهل من فرید
 از قمار نور پاک شمس دین
 عاقبت از عاشقان بگریخته
 قصد بام آسمان سیدان

رو طلب کن بساز دیوانگی
 رو طلب کن ساز از دیوانگی
 چون نهادم نوبت از دیوانگی

رو در هستی خود بر خود پند
 پاپی بر سرق فلک ما نیز غم
 شمس امشب باز مست بخود است

رمل مسدس و ف

ایسج دیدی کاف از دیوانگی
 زود بستان ساز از دیوانگی
 منصبی که خوشتر از دیوانگی
 گر ترا باشد پر از دیوانگی

بیخ فربه شد بر و دیوانه باش
 و در چهره و مند و چه به بهر ماند
 همچو منصور اندو بس دولت نامد
 شمس سیر بر برای عشق تو

رمل مسدس و ف

هست دیداری درین دم ربه
 باز طالع شوز مشرق چون من
 کو گوش تست چو بن خسته
 وانگه از خورشید بین شلخته
 تا جهان بخش چو باشد در کف

بر سر و ز آتش زنده در دست
 گرم شد آن بیخ ز جنبش لب بکدخت
 سار عوا فرمود بس مردانه رو
 بدر هر شب در روش لاغر تر است
 بس که آخر تو چه کردی از مقال

رمل مسدس و ف

بند کرده شکر و طواب
 خوش بر آید همچو گل با ما بل
 سیم دزدوزان قمر سینه
 در دماغ او کند صفا بل

هست چشمش فلزم هستی لغم
 چون نسیم زیر سایه نخل او
 چون بر آید آفتاب روے نو
 بس کن آنکس کو سپر پنهان کند

رمل مسدس و ف

سر و لوس شرت و خواهد
 ساقی از مستان گرد خواهد

جان پاکان طالب جان بر است
 روی چون سیل تا آب حیات

رمل مسدس و ف

وز مصاف ای پهلوان بگریخته
 از میان نردبان بگریخته

سوی شیران حله بردی همچو شیر
 تو چگونه واروی مسرور در

تا کشاید صد دور از دیوانگی
 تا بر آرم خست از دیوانگی
 تا چه خار دور سر از دیوانگی
 بگردی سنگ از دیوانگی

بیخ گرد و لاغری از دیوانگی
 کیفیت باد و سنج از دیوانگی
 تا رسان شکر از دیوانگی
 بر کشاوم صد دور از دیوانگی

وز همه یاران تو زوتر بر حبه
 یوسفت باست اگر خود در حبه
 پس بجنب قد تو سر و
 گفت شاهنشاه جان نبودت
 بعد کاشش بافت آن فتنه
 در خوشی باست خسل آنکس
 ره دهد مارا بدان بالایی

هست جمدش بایه سودا بل
 می شوم شیرین تر از خرما بل
 دزد گرد و عاجز سرور سوا بل
 رویار سگر کشن اخطا بل
 چسب ز نوراه رو خواهد
 جان حیوان گاه و خواهد
 جوی کن کان آب کو خواهد
 مهر و ماه آن نور و خواهد

چپور و به آرمیان بگریخته
 که صداع این دآن بگریخته

<p>مردہ با شے چون زبان بگریخت چون با گنپ سپاں بگریخت چون تو از زخم زبان بگریخت پس چسب سوسو نشان بگریخت</p>	<p>مردہ رنگ و ناریسہ زندگی صبر میکن و صابر ستم کنون زخم تیغ و سب چون خوابی کشید</p>	<p>چون ز تندی خسان بگریخت رو که وقت آتھان بگریخت چون تیر سب ز کمان بگریخت</p>	<p>پس روی انبیا چون میکن دست مزد شادمانی مست کے بہینی چشم تیر انداز را چشمش کن بے نشان طمش</p>
<p>رمل سدس مخدوف</p>			
<p>انجم شمس و سب بگریخت برکت ر و بوسہ بگریخت برکت و برشاخ تر بگریخت نہد کر و بہر بگریخت گر بیسے این خط بگریخت بر مصاف و کوفس بگریخت ماوہ بر شیر ز بگریخت دست و پا بر ہدگر بگریخت تک کردی عس بگریخت ما قلتے بیشتر بگریخت چارہ دیدے چون طس بگریخت پس چستے سپ بگریخت ور بدی صاحب بگریخت لیکے او این صو بگریخت گر بے سع و صبر بگریخت</p>	<p>آسمان گروا قفستے زین فساق گر شب کروک پیر علی سلاق گر گلستان و قفستے زین خندان گر فلاطون را ہند نف سفتے کشتے اندر بحر رقصان سیرود رستم ارواقت شکر زین ستم وقت پیاپیچ گر ظاہر سہک گر نو دے با میات خویش مرگ دانندی مقے کہ عس میکند کو د کے نوزاد سیکرید نقل باہر تلخی ہر شیرین ما تیر ہر آلودہ کا دیر بگر ہین شمش کن نیست یک صاحب عالم معنے عس و یاقت دو</p>	<p>روز و شب ہا تا سب بگریخت بر خود و تلج و کمر بگریخت بر قینہ شیشہ گر بگریخت شست کردی بال و پر بگریخت روزن و دیوار و دور بگریخت مختشم بر سیم و زور بگریخت ور نہ با خون جگر بگریخت ور نہ بر مرگ سپ بگریخت گر شمش پیا اشکر بگریخت این جہنہ بر گذر بگریخت ور نہ چشم گا خوش بگریخت کو خب تر تا زین خبر بگریخت شاید از زور و زبر بگریخت تا بدان فخر بشر بگریخت</p>	<p>قدر غم کہ چشم سب بگریخت زین چنین غنہ شہار وقت شد گر شہر بسو مل دیدی این جمل مرغ پران واقفستے زمین شکار روزن ارواقت شکر و دور آتش این بوتہ گر ظاہر شد این اہل کراست نالشنو ماور فرزند خوار آمد زمین جان شہرین و داز تمخی مرگ اگر جہنہ واقفستے زین کن ایا بے عقلی مگر یہ طفل سیز زاکہ شیرین دید تلخی ہا مرگ زیر خاکم آسپان کہ این چنان شمس تیریز برفت و کو کسی این جہان را خیر آن سع و بصیر قہرہ العین منے ارجان بے اجی چراغ و شعلہ ہفت آسمان سرو حیرت چون خرامان شد باغ کھنڈ مالک الملک از کرم حاکم بگت و الملکات چون رسد اشب اسی دلدار خواب آلود من</p>
<p>رمل سدس مخدوف</p>			
<p>عس از ان فرسین برو تو از کمال حیرت شہنشاہ چون شکستی شیشہ درویش را آفتابے چون از مشرق سرتند ورستی قفستے آتھان چشم ز گس چون تبرک خواب گفت</p>	<p>عس از ان فرسین برو تو از کمال حیرت شہنشاہ چون شکستی شیشہ درویش را آفتابے چون از مشرق سرتند ورستی قفستے آتھان چشم ز گس چون تبرک خواب گفت</p>	<p>ماہ بدری گرد ما گردان بے خاکیان را آدمی مسمان بے یا بدایس حسین ایمان بے علم بخشد علم القدران بے ہر حال کنون شود امکان بے خواب راران ز زگرسدان بے</p>	<p>ماہ بدری گرد ما گردان بے خاکیان را آدمی مسمان بے یا بدایس حسین ایمان بے علم بخشد علم القدران بے ہر حال کنون شود امکان بے خواب راران ز زگرسدان بے</p>

مغز خود را چون ز غنم است چنگ کرده
 لب با نیر بر گلین بگوسه
 از ویار صبر بر مقرب را
 خامشی صبر آمد و آثار آن
 گوید آن لب بر که چون بمل عهد
 از میان نقشها پنهان شده
 پیش آتش رو تو از نقصان ترس
 چون بی حیوان نه مست ستم
 گر سران را بی تو درو هسته
 از برای شرح آتشهای غم
 یاکه دیگر بر اے همدی
 ورنه دست غیرتت بردمان
 ورنه غیبت خاک زود چشم دل
 عشق را خود خاک باشی از دست
 از دایه عشق خوردی بس که
 پیش شمس الدین تبریز زدی
 مابرفست از ما چو بر ما آید
 از قد دست جان مرد زنده شد
 محو کردی خستران را بگلک
 گوهر عشقت کجا یا ببلد
 ناگهان افند و دیدم پیش و
 شکر کن که عشق او بگداخته
 در گستاخش گدازان شو چو بر
 حبس کن مرشیره را در تم حق
 خاکسان بسته و نم و لدار که

بوبرد از گلین در میان بے
 است محسن در خور احسان بے
 بوی پوشید کونسان بے
 هر قبح را میکشد از کان بے

رمل مسدس مخمس و ف

در جهان جانها حاصل شده
 چونکه از آتش چنین کامل شده
 چون فردی چون در آب گل رسیده
 هم بر آوردی سر از لطف شده

رمل مسدس مخمس و ف

باز مانای یاد بے برخاسته
 هم از آن روی سببی پاسته
 رست چو پایی این بان غوغاسته
 چشمه شمس سو دریا پاسته
 ورنه عاشق بر سر جوی پاسته
 اگر صفا در نیمه موی پاسته

رمل مسدس مخمس و ف

اندر آسمان که بر جا آمدی
 ز آنکه جان بسله جانها آمدی
 همچو صد خورشید بالا آمدی
 چون شنید نا که پنهان دل

رمل مسدس مخمس و ف

بانگ بزد دست عشق او که کردی
 سر بریده ناله کن مانس کردی
 تا بر آرد صد بار از ماه دوی
 تا بپوشد وار به از رنگ کردی
 هیچ میدانی که خونریز است دوی
 پاک کن رگهای خود و عشق او
 تا در آویزم تو ز تک مرده شو
 شمس یزیدی بیاد من بگردی

رمل مسدس مخمس و ف

خست شیرین باشی از آن بی
 سنگ وار منطق و لثمان بے
 سر فرود پیدا از آن سلطان بے
 جاننا گشتند از جوی سران بے

با هوس سراه و هم منزل شده
 هم شمشیر خدای بسمل شده
 شک بادت با ز چو نال شده
 و رنگی باطل و باطل سر شده

در شب تاریک غم با ما بسته
 ناله از آسمان برخاسته
 یا بدریا یا خود او دریا بسته
 ورنه ناله همسر و عالم بسته
 از آتش عشق جیم آساسته
 پیش جوع کلب نان یکتاسته
 تا تجلی های مستوفاسته

همچو جان در جسم پیدا آمدی
 در ورون جان ما تا آمدی
 تو بر اے چشم بیت آمدی
 چون و رای هفت دریا آمدی

چون نوسه زار هر کی بوست که
 تا نب بر تیغ نو پایت ز پے
 تا ترا گویند کاسه قیوم سے
 تا به بینی مر مر موم و ف
 شمشیر شنگو که عید که

۱۱۰

میتے کم گوئی کے پر وانگے
 خوب کے زیب کیے نیکو کیے
 خورمی افزایکے غم کا ہے
 حسنے خسا کے چون کبش
 زلفکش را بعد دل و جان و لک
 زلفکش مٹھکیے پر چپکے
 بوسے شیرین کے چون قدش
 ہست ام و زانچہ می بایہ بلے
 ہست این ساقی خواب از بادو
 شاد عطار دست و شکستہ
 ذنت عشقش چو بر خواند خرد
 چونکہ سلطان ملامت داد و اد
 ہر دم ایدل سو جانان سیر
 جاہا را چاک کردی ہچو ماہ
 پیش نہمان بصورت جانسے
 در جہان نگین نماندے گرتا
 امی درغیب خالق دیدے متر
 ہیچ سنگ باز پس خوش خوش
 خوش ہی رو پاد آن سو واکن
 با دی خود ساز نور تمسکین
 مسم تو شمع می تم شاہرستم
 چون ہمیشہ آتش در نے نقد
 عاشقان سازیدہ انداز چشم بد
 آن زمان مصر اندر رہی
 بر شکن از باد ہاسے بیخوے

ترنگ گل چہ کھل سہار کے
 شورک نگینے شکر گشتار کے
 شاہدانی بچھکے غم خوار کے
 دل نہانے دزد کے مکار کے
 زیر کے برج کے آثار کے
 چمک شرفت کے خو خوار کے
 ذوق آفرای طبر زوار کے

شونیکہ شکر موزوں کے
 مستکے جاوویکے گستاخ کے
 یویک زلفنیک شکر کش
 غمگ خوزیکے ہاروے کے
 لعلکش سہ چشمہ حیات کے
 خطکے چرسنگ پرتا کبش
 بیٹکے رخسار کے رنگینکش

رمل مسدس مخوف

کان شینے نیامیزولی
 لوح شست از ہوز فاجدے بلے
 پر شکر گردول کاغذے بلے
 داد بستانیم از ہر دے بلے

آفتاب ام و زکشت ست اچھا
 مطرب ناہید بر بلجی نواخت
 آشت حاصل آرزوی محل تمام
 بس کرم کین قصدے بے منتہا

رمل مسدس مخوف

در پے خورشید ز نشان سیر
 سوی صورت بگر بجان سیر
 چشم دیدے چون خراکان سیر
 چون نہان از پرت خاقان سیر
 شاد و خندان نزدیکان سیر
 ز انکہ کیسے سو بجان سیر

ای نشستہ با حریفان در زمین
 چون قلم در دست آن نقاش
 ہچو آبی سیر کو در زیر کاہ
 حال ما بسنگر بے پیغام ما
 آفرین بر ذات خوبت ای شہا
 شمس زیری و شاد و پیام

رمل مسدس مخوف

عسم ہمارے در میان ماہ
 زلف شکر زین ہوس جان
 خانہ زیر زمین ناپل
 زخمها خورودہ نکرودہ دای و دے
 تغمہ بند استخوان و عرف دے

ہر عشق از عشق تو پر سوخت
 سہر بریدی صد ہزاران از عشق
 نیست از دلش بت شکر بے
 در شکر سیراج شاد و انبیا
 شمس زیری تو مارا محو کن

جانکے جانکے دلدار کے
 سوک آمینے دل آوار کے
 شکر افشا نے و متبرایکے
 زنگسے مستکے پیار کے
 قدکش لکب در می رفتار کی
 سب کے زنجیر کے و مار کے
 ناہک و خورشید خد مکار کے
 ہست نقل و بادہ حید بلے
 ساقی صد زہرہ و فرقد بلے
 ہر چہ گیت آچنان آدے بلے
 کشت ہر سے کنون سعد بلے
 کز سخن دیگر سخن خسیز بلے
 وز نظر با سخت پنهان سیر
 وز درون با ہفت کیوان سیر
 در میان نقش انسان سیر
 آجیواسنے بہستان سیر
 چون پیش تخت سلطان سیر
 خرم و سبز و خراکان سیر
 عاشقانہ مست و خندان سیر
 ز انکہ بیدل سو جانان سیر
 آفتاب و مسدس از ان ہچو
 رسدے جان رک گویدای در
 واسے انگہ ماندا و دنگ دے
 صد ہزاران سالہ را کرد
 ز انکہ تو چہ انفا بی ما چو نے

انچه در سینه نمان میداری
 خسته پنداشته دلها را
 اسی تو فحاش نمان گشت ز روز
 پیش خورشید همان خفاشته
 و ربنان از غم غم و مانند
 آخی خیالی که بدل میگذری
 گرز تو با خیر ان بنی بر اند
 ایما و نجاتی در غم مگر میت
 حسن تدبیریک قد ضاع لنا
 از پیولا است صور رگ روان
 نه پیولا که همه آبه بود
 جگر منتظر خورشید اند
 تو چپ را جمله نبات و شکری
 تو بیک خنده چپ راه زنی
 تو چپ را بے بنه چون دریای
 تو چپ را توبه مردم شکنه
 ساکنان راز چه در رقص آری
 عذر العشق فنزلت قدی
 و بعد القلب بسا اور شنی
 و سقی الصب و قد اشکرین
 ز لطیفه تو گر شکر ترا
 سنا گشت تو بچون کرم
 بحق جو در وجودت که سب
 از کب آ من سیدان
 یا دکن هیچ که یا دست نماید

بجز رمل مثنی مجنون مخدوف قاعلاتن فعلاتن فعلن

که خدایت و بد اسبباری	هر وقت آنچه که دار و در دل
تا بدند که تو میاری	سخت از همگان فاش تری
که چه ز اندیشه چو تو میاری	چنگ گرچه که نسازد اند

رمل مثنی مجنون مخدوف

نه خیالے نه پری نه بشرے	اثرے پائے ترا بے جویم
نه توازی نه خبر ان خبرے	مونس و یار ولی یا تو دله
قلم ز مانا سنجار انصاری	لا تقبل بمرور و نوسے
الهیولے اجمان انصوری	این بیولا پدر صورتهاست
رگ را هرزه چپ را می	گر صور جان و بیولا سر دست
چپ کند آب چو آبش سب	ای دل آبه شو و در گیش رو

رمل مثنی مجنون مخدوف

تو چپ را لب شیرین	تو چپ را بچو گل خندانے
تو بیک خنده چپ راه زنی	تو چپ را صحت چو صحن فلکے
تو چپ را روشن و خوش گچون	عاقلان را تو چه دیوان کنے
تو چپ را پرده خفان بری	همه دلها سے چه اندیشه تست
زاد می و ملک و دیو پورے	سمت بسیر نیر توی عالم غیب

رمل مثنی مجنون مخدوف

ندمانے ندمنے ندمنے	گره الحب و جودی و ناکے
شرب القلب و مذاق قوی	اے صنم لطف ترا سیدانم
بدل اندیشه ترسم برے	من که باشم که تو بخت جمال
من اگر برون کجم تو قله	سبق انجود و جودے قدما
ز من بیدل و بد اسقے	لا شیخ قسیمی باصفید وصل

رمل مثنی مجنون مخدوف

آن مقامات خوش روحانی	چو سرا موش شد ست آنا
----------------------	----------------------

در نیابند چه می پسند ابد
 آن پدید است گم یا خارے
 گر چه در پیشگاه سب
 کوچه شکل است بوقت زاری
 کو نزار و صفت هشیارے
 نه زمین و نه فلکے نه سپ
 تو همقیم نظری یا نطقے
 بدل اللیل بقنور الشری
 اسی تو کرده پدر ان پدرے
 عشق تو دیگر و تو خود گرے
 عدد در یک چپ را می
 شمس برین که نور صبح
 تو چپ را تازره چو شاخ شجر
 تو چپ را صحت چو قرص قمر
 اسی همه پیشه تو فتنه گرے
 تو کالی بچه اندیشه درے
 همه حال جهان با خبرے
 مزج القهقهة و می بدے
 استغالیات و جودے عدے
 نیم ایدوست بدان مدعے
 حسرت شاه پناه دشنے
 شک یا انت ولی الشی
 و آنچه در انا صید الخیرے
 از میان حرم سلطانے
 لاجرم خیره و سرگردانی

کلیات

کیا تھی تہی

جان فشیو یکے بست خاک
 ہسل این گفت و بدایشان بگر
 بازوہ خاک بدان قیمت خود
 از صفت آئندہ گرفتار در دست
 صدر ملائک شوگر چہ تو دیوی ہی
 جائے جان فرب کن ہوت میکند
 مردہ شوای بوافضول پس کہ بقا
 بان من و جان تو پیش یکے بور نہ
 اینہمہ گفتم بر فغصہ این گوشن
 اسی دل من کو شاہ نیک تو سنجی
 خار فراق جنت پس پای تو اسر ولا
 خصلت او آئندہ تو چو نیالے در
 دل من خستہ گفت گر چہ تو رتنتے
 گفتم ای دل ترا دامنم کو کیست کن
 فرود تیرا ہی دل کر نظ لطف او
 آہ پشیرین بست دزتن زرکشے
 گاہ چو در سیر و وقاعدہ شب او ان
 اسی خاک آن کم کہ تو خسرو خوشی را
 ہر سکرے نین ہوس عود کنہ خوشی ما
 بخشیم ہست آئندہ نقل بہ جنتے
 گوید کہ زور من غلط نہ کاف کجاست
 اسی کہ عشاق را چو شکرے کشتے
 کشتن شیرین خوش خاصیت دستے
 جو تو مارا چو قند را مدہ در میند
 ہر دم دفع و گر پیش کنی چون سپر

این چہ بیچ است بدین از زمانے
 تا بر ندرت بمقام جانے
 نہ غلامے ملکہ سلطانے

طلب نوز فلک آدرہ اند
 لیک اگر وقت اسرار شو
 چنگ در و این شمس الدین زن

مشرح مطوی موقوف تقطیعہ مفتعلن فاعلن

بحر شوقے گر چہ تو رب ریاضی
 از غرہ شمش شوی تا بابد مکتے
 از تو بصدق تمام در ہوس گرسی
 ہمنضان در سہم ہمنفرتے
 شمس حق و بین اسل این

گفتم ای چشم چونکہ بر سینم ترا
 شیر و سر جنون کی شودت اشکا
 تا نماید ترانہ سمارہ سر
 چشم چہ نیے تو لیک شہ این شمع
 چون ہوا شمس گوہر مینا شوی

مشرح مطوی موقوف

گر چہ تو از گلشنش تازہ شمال گگے
 این تو نے یا آئندہ مکتے بس مشکے
 بست گر چہ گفندہ بس من آکر علقے
 این نفس پینفا این نفس کابے
 زبان سو آقا نام سن عالم و ہم مانے

چون برسی سو او یاز بیاری من
 خواہ تونی خواہ او چون تونہ زو جدا
 نرہ کہ باشد کہ او گر چہ پوز مست
 این زخا و نداشت شمس حق دین
 لیک بر خا صحت و سجدہ زما

مشرح مطوی موقوف

میکند از اختران شیوہ شکر کشتے
 سخت کبیرے گر جانب خورد کشتے
 تاکہ بسوزد بر و چونکہ بجز کشتے
 عین سیم ہست آنکہ بادہ کو نر کشتے
 تاکہ شمشیر دین بر کاف کشتے

گاہ عریشہ ر و در ہمہ چشمے نمان
 از لب بر جان این جامہ زمان برکنے
 آن نفس از سابقان سستی و تعذبتے
 ست برانی بخود دست بخانی زخو
 ہر کشتے اسی شمس بین منیر ترین

مشرح مطوی موقوف

ز آنکہ نظر خواہ را تو نظرے کشتے
 نے کہ مرا قبت بر سر دور کشتی

ہر کشتے مستر منتظر م منتظر
 اسی دم تو بی کومے غم تو دفع قسم

مشرح مطوی موقوف

خوب رویان خوش خورا بستے
 صد از ایشان بچو غلتانی
 زو طلب بر سر بکوردہ دانے
 نیک معنادی سخت مجانب کسی
 بحر خوراسم از آنکہ مورا تو بے
 تا تو بسا بند عقل بستہ این محلے
 نیز فلک نفسی کا ہی وہ کفے
 تا تو منو شوی زانکہ ازین مقبے
 گفت ہمہ گوہر من پیش تو شد اخرے
 بی سببے پاشدہ گوئی کہ لایقے
 و از جگر خستہ نام پس تو چگونہ ولے
 ای دل مقبول اورو کہ تو بس مقبل
 مگر ز خویش را این بود آن جاسلے
 بر لبہ غیب را در اثنائے
 جانب تیر بر زود کن جانے
 وہ کہ چہ نیز بہش بخونی در کشتے
 تا دل خود نہا چہ تو سو آذر کشتے
 و از سر این خودی گوئی کشتے
 نیست گنہ بادہ را چونکہ تو کشتے
 قاصد خود نیز خود نیندہ و خوب کشتے
 تا تو مرا چون قند در می کشتے
 جان مرا خوش کبش ای نفس را می کشتے
 ترا کہ مرا بیشتر وقت سے کشتی
 اسی کہ تو مارا بدم ہچو شیر کشتے
 تیغ را کردہ تو بے سپر کشتے

کافہ

ای تو ز خوبی تو پیش آنہ را مشتے
 خاشدین جان و دل . جسد اینہ
 نیر نیابی ملازمین و من باز گو
 گرتو بعتلی در ایک لطف کن درو
 گرچہ کہ ماہی نمود یک خود او جب بود
 دم زون ماہیان آب بوونے ہوا
 دانم گانہ کہ تا صید کنم ماہیہ
 روشن مطلق بگو تا نشود از دست
 از پکہ ای یار زان عشق آسمانے
 حس پیش نہ مہامہ بدگرس
 دور گردان کہ دور عشق تو آمد
 با ہمہ شاہی چو شنگان خمیار
 آدم و حوا نبود جب دوست
 جلا جبرہ ما شگفتہ کن این دم
 طلعت خورشید تو اگر بنماید
 مشک کہ از رو ہزار ہزار
 وعدہ مستان کشد نمان شہان را
 چون ہمہ رخ پیادہ در قدم شاہ
 مات شود حسب گفت و گوئی با کن
 با ز بان خلق را از سرواز کشی
 پیرہن یونسی ہر یہ فرستے بنا
 سینہ تار یکہ گلشن جنبینے
 در شکم ماہی جبرہ یونس کنے
 انغزل و شعر بیت تو بہ وہی طبع را
 مختصر بزبان شمس حق ایوہی

سوختہ با داند تا تو در دست گری
 کوچہ گامستان شدت و زلف شرمی
 کای زمین آوردہ من گشتہ نمان چن
 تا تو بدالی کہ نیست کار نم
 صورت گو سالہ بود و ضعف ساری
 زانکہ ہوا آتش سست نیست تری
 سہ سلیمان وقت جان انگر شست

جان من از بحر عشق آب چو آتش خورد
 گم شدہ ام من خویش گرتو بیاب مرا
 مست نیم ای حین عقل بہت بریم
 بر لب دریای عشق دیدم من ماہ
 ماہی ترک زبان کرد کہ گفت بہت بحر
 بگر در ماہی نان وی و زرق وی
 این چہ پمانہ است خود زود بگو کہ بست

بحر شرح مٹوی موقوف نحو قطیہ مفتعلن فاعلات مفتعلن فع

وہ کہت ما کہ نور وین ما نے
 عمدہ وفا کن کہ شہد یار وفائی
 خلق کجا اندو تو غریب بجائے
 ساقی ما شو کن بطعن سقلے
 خان میگر و گونہ گونہ خدا نے
 تا بعلک بر رو غیب تو کو ان
 یمن نیاید ز سایہ ہلے ہمانے
 کوہ و قافی جس جود و سخائے
 خوش چہ پرا ندر سبب و عطاء نے
 بست و با سپہ زمیستی و گدا نے

ایانکہ وظیفہ بہت بہرے ز کفایت تو
 زینت گرد و با لطیف ہائے
 بر عدد ذرہ جان فدای تو کردی
 بہر تو آدم گرفت و بہ بندہ سیل
 دو رقص تو چہما جوی ہشت بست
 غنچ غنچ درین چمن بخت بند
 خانہ بے جا نہ نیست خوب و منور
 شہر آید غریب چون کاپائے
 بند کند چشم شان کہ راہ بہ بیند
 کز نرود زین سپہ براد چو فرزند

بحر شرح مٹوی موقوف قطیہ مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

ایکے درون و چند ازین کشتے
 تا بدر و آفتاب ہن ز کشتے
 چارق در ویش را بر لب کشتے
 یوسف صمدیق را زین چہ کشتے
 تا دل و جان اہلبیہ دم و کشتے

ای دل جان جان آمد ہمہ کام آن
 نیرہ کشتی بر روی تو کمر کوہ را
 خاک در وقت را سرمد پیدہ کشتے
 نفس شکم خوارہ را روزہ میر کشتے
 سبلا کتین رشتے کینے برفلک

بحر شرح مٹوی موقوف

در قبح جان من آب کند آزرے
 زود سا منش رسان کو کہ خوشی خوشے
 غنہ جاہوش کرد جان ملا ساری
 کرویکے شیوہ شیوہ او بر ترے
 لطق زبان را کہ تو حلقہ بر و نوری
 بجز پوس تو در عشق از کشتے
 از حد کس پوس در طلب شستے
 مختصر بزبان شمس حق دین ہر
 دور گردان کہ آفتاب آسمانے
 ذہبت درد با لطیف روانی
 چرخ فلک گردی مہ تو بہمانی
 بہر تو حوا نور سید حوائے
 نہ از شمشیر منیج است این سرور توانی
 تا تو بختہ دہان او کشائے
 راہ راہوی بزبان کزوست راہی
 جان رہد ز تن چو اشتران چرائے
 راہ است نیست راہ ہونے
 جواب بہ بینیہ چو پیل ہند ز جانی
 کان شہہ طرخ بہت راہ نمائے
 زندہ کنی مردہ را جانب محشر کشتے
 چونکہ ز دریای غیب کئے و شکر کشتے
 نشنہ دلائل را بطعن جانب کوثر کشتے
 تا سو بہر دم عشق در کرب لاغرتے
 زہرہ مہرہ را گوشہ چادر کشتے
 گرتو مرا سو خود یک دکتے کشتے

<p>برو بخانه منم ای مه وای مستی حسن تو خود پرده است از دایم از جان زهد و عبادت تن جبر و منع با دل عنه تپسک اگر کس او باشد ز خاک جان همه مهر کف تو چون بوس صدر خداوند دل شمس حق درین کعبه پیشتر آینه پیشتر چندان زمین زهره نامه یک کایم از چه پسین اولیم ما به یک گوهر یک کسیر در یک سیر هین زنی سینه کن با هم سینه کن روح کیه بان دین گشته عذر سینه جان بفرستد خبر بان سینه</p>	<p>بماده نهم تو شکر کشتی من از من بر پس چشمه به حال چون بخت کنی بر نردن آف آب بود چون گداز کاف زغت تو چو در جهان فاش کنده شکر بر دو ال از سب بران بر من سب</p>	<p>بر در تو جاننا هم بسزایستند از دم عیسی سزار کشته ویرینه ایمان تو یافت زهره دمه تابان طفل برت بوده اند با هم جلال رو نما و زین سن تبار بسم</p>	<p>بر در تو جاننا هم بسزایستند از دم عیسی سزار کشته ویرینه ایمان تو یافت زهره دمه تابان طفل برت بوده اند با هم جلال رو نما و زین سن تبار بسم</p>
مخرج مطوی موقوف			
<p>از چه آینه چنین روشنی از پیش هر دو چو دست تو اند چه سینه چه دنی عره توحید را چهره کنی سینه هر چو کن روح پاک تن بکن جسم آس که گشت چون غایب باشی چون که توحید تو دل زمین بر کنی</p>	<p>چون تو شسته من با هم پند تو بی خوار پس از نگرد سو فقیر آن غنی لیک تو سینه گشته ایم زین کس با خود خود سینه با همه چون سینه بچو که با و امهاد و سفت رو</p>	<p>از حقیق و زجاج با خود پسین کاج شکر سزار کشته ویرینه خست ازین پنج و شش چنانچه کیش هر چه کشتی ز رنگت در سینه چند است در جهان بس سینه یک</p>	<p>چون تو شسته من با هم پند تو بی خوار پس از نگرد سو فقیر آن غنی لیک تو سینه گشته ایم زین کس با خود خود سینه با همه چون سینه بچو که با و امهاد و سفت رو</p>
مخرج مطوی موقوف			
<p>تا نخله شاخ گل سینه یوسف هم بکسانی رویت شکر چنین الوری از جگر آن سر و خیم شیوه سینه بر چشم بدت دور باو تا که کند کشت مخوشود در صفات صورت و صورت گری علل کند سنگدل گریه با نگو</p>	<p>ای رخ تو چون سمرنگ سرو کشته ببند سزار کشته ویرینه شکر که ما سو خیم خوشتر آن خیم سته از ان دیده و او ساد از ان از ملک و از پری چون قدر بگری</p>	<p>کان سبک سبک باو گران مخوری بو کن و بو کباب زین جگر آوری تا با گر خون کسب به سینه گاه شوی بشکن گاه شوی آزادی در خور چون ملک پهلوی نقش بر</p>	<p>جان جهان سینه روحان جهان سینه چهره چون قناری سینه بر می زار سینه تا دل مینون تا غم افندون عشق من خواب رو رونق خوبی تو ای دل رو سو جان تا که بیتی جهان پر تو چون آفتاب از رخ تو شمشین چشم منش چون بید گفت که نور سینه</p>
مخرج مطوی موقوف			
<p>فخر از ان فخر شکر که تو شود او غنی تا شوم از سحر تو پاک نشود سینه زانکه بریدی ز باکره سینه مخونمایم و یک داسه اگر بشکنی</p>	<p>صبر از ان صبر کرد شکر تو وید بار صبا سوسه عشق این دور کشت ای دل باو گریز از من و ما محوشو</p>	<p>جان شش چون بید گشت که جان منی گاه تو بی بر دم حلقه دل مسینه هست ترا چونی دام شکر داد سینه</p>	<p>گاه منم بر درت حلقه در سینه هست مرا همچو نه دام کرب سینه دانه شیرین بسنگ گفت چو من بشکنم خیره چرا گشته خواهی اگر ناسته</p>
مخرج مطوی موقوف			
<p>کاش بد استی بر چه در استاد نهت فکر را بگر خون شود از این خطر ای دل دریا صفت مریخ تراند سینه</p>	<p>کاش بد استی بر چه در استاد نهت فکر را بگر خون شود از این خطر ای دل دریا صفت مریخ تراند سینه</p>	<p>کاش بد استی بر چه در استاد نهت فکر را بگر خون شود از این خطر ای دل دریا صفت مریخ تراند سینه</p>	<p>چشمه آن آفتاب خواب بنید فلک اسه گل ترست گوازه دریدی قبا</p>

آنکه از گوشت یک غم نخورد ار
 اینی سر و از مهری دم فروم خورد
 خوابه سلام علیک گنج و نایافته
 خوابه تو چونی بگردد بر آن ماه رو
 ای رخ چون ز رشت گنج گهر بزودی
 خوابه توئی خویش من پیش من پیش من
 برب تو لب نهادن شکرین لب
 منم تر تبریزین شمس خوش من
 زام نشد یون جریخ آن پس
 طینت آدم کجا عشق پری آر کجا
 عیسی خونریز ما یوسف تو زیر ما
 ریکه بجهان تومی زوم ای نمی
 مال و زرش کم ستان جان بد از بر جان
 جنتی دل سر و زو و زخی خوش بسوز
 زین تبان سلسله است جانب و نزع
 شاد بیاید و لا پیش خویش با
 قسمت قسام من هیچ کوه و منج
 روی من از روی تو وار و صد ریش
 مرغ و دم می طپد بیچ سکوئی زشت
 هر که شود پکار مغز تبریزیان
 نیست عجب صفت زدم پیش ایمان پر
 تزیینت آن پری چشم بشد بگرد
 دیده جان شمس من مغز تبریزیان
 حرفه انورون در سب روئی
 گفت مرا می خست تا چکان میری

گر تو سپی اشک هست عاشقی

مشرح مطوی موقوف

اول بدلم که تو کم شده ریا یافته
 آنکه ز جان برتر است خوابه بجایانته
 تا که بگویم ترا من که گریا یافته
 خشک زبان را به بین چو کوه سنا یافته

بجا بر سر خاک هست چو عاشقان

هم تو سلام علیک هم تو علیک سلام
 ساقی رطل نقتیل از تسبیح سبیل
 وی تن عریان کنون بر همه عالم خند
 کوس و دل منی بر فلک از بهر تو
 خوابه تو از دهن قفسل بزبان

مشرح مطوی موقوف

بر غزلش وقت بزین تامل جانان
 این کعبی برو تعبیه آن

مشرح مطوی موقوف

بست مرا از طعام و دودل مطبخ
 ندر سیردان گیر مرغ چکاند بست
 چند میان جهان مانده تو دور بر زنی
 طالع با چون پشت باطن و در
 زرق جهان میدرخد پیش نمان کند
 قسمت آن یاروان مانده خوان کرد
 سوے تبان کم گزانشوی کورول
 لیک سنا است جان هست طبق بر طبق
 مغز تبریزیان شاه جهان شمس من

مشرح مطوی موقوف

جان من از جان تو یا بر صد دینی
 مسکن اصلیش دیدافت از دساکنی
 آهن هستی من عقیقل عشق تو یافت
 نه به چشم چشم تو چشم من آسینگی

مشرح مطوی موقوف

صفت ایمان گزیش آن پر
 یافته دیو ملک گوه جان زبان پر
 آن پری گزیش گشت شمشیر چون ملک
 ما و منی پاک رفت ما و منی خشک شد

مشرح مطوی موقوف

عربه آمد مرا از ره پنهانی
 پیست برون از گمان جزول زانی
 قلند و ویرانیم شور و پریشانی
 بر سر لفساد دست سحر سازد

لیک تو ای روح پاک نادره تو عاشقی
 چون نهرت عاشقی هست بر چه نهر عاشقی
 طبل خدائی بزبان کین نهاد یافته
 حسرت رضوان شدی چو کوه رضایانته
 یا ز منی بعد ازین یار مرا یافته
 رو که توئی بر صواب ملک خطا یافته
 پنجه کشا چون کافیه قفسل کشا یافته
 لطف خدگشته برگ و نوا یافته
 حق چو ترا تیغ ساخت طبع ما را سپر
 نور خدائی ز دست ظلم کانی
 کورست ایمان حسن باد و کوه شیری
 نگاه و سال و بخیل از رومال و سخی
 قسمت این عاشقان ملک و نخی
 کور شود از نظر چشم سگ سگ
 او بر مانده ترا کچه اسیر یافته
 فریه زلفت کند گرچه که تو رخ غمی
 کار بستن شود گرچه دوسه چنی
 آنکه کون شد خرم رفت از دانه
 نه درین روحی تو روزن بن روزنی
 هست دلش شاد و خوش میت و گزنی
 یافت صفت سبب هیچ نور عمده جان پر
 گشت پری آدمی هم شده انسان پر
 شاد از عشق زخمش شاد و ترا جان پر
 برو سلامیم واسه سلامت
 جان نشان کان نگار کوه کل و شانت

یکدم ای خوش خاں حال و گشت زار
 کعبه کوی تو مبدل ماروی تو
 نه حکم بیار تا شود مست
 آدمی ای روح قدس آخر مارا پسر
 کے بود آئی سے خدا شده از ما جدا
 کارک تو ہم توئے پاک تو ہم توئے
 سخن تبریز بان شمس حق الدین
 یکدم دیگر زین بین که بر سطر
 تابوزاد و بخت عشق شمس مبین
 یا کجک المومنینی ترحم ولا ترهت
 تجس ارواحنا فی صور صور
 ضار خصائے اقسا عن کاداک
 و کب خیال السخی فموحسان النبی
 یاروخس زمان کرد طرب باز
 بازی شیران معاص بازی ره بر کز
 سطر بر نا و دوت باوه بر آورو
 طبل غرا کوفتند این دم پیداشون
 ای شک آن جان پاک کز سر میدان پاک
 و کست با ش انان گابن ان بصر
 یا سندی ثم لنا مستنما و استغنی
 کاسک یا ساقیا سید ناسکی
 عل قلبی نقتی من تیبیر الصفا
 سلک الله نیست مثل تو باری
 عاشق آن ترغیبت زانکه خنید
 آن لکرستان رسید تا گذارد

ست غمت را بیار که گنج
 ز سبر با بوی تو دور ره سلطانے
 گل زنده بستن غار گنج بویا نئے
 گفت چه پرسم درین حال مراد
 برده قماشات ما غار کس جانے
 هر که ز خود دور شد نیست گرفتارے

عابد و عبود من شاد و مشهود من
 تو با نظر از نظر با حذر
 آمد آن شیر من عاشق جان سیرن
 ستم مگم کرده تن من پرستش نگاه
 هر که دراکا کیت کت کت کت کت
 هر که و آتش است ازین سلطان ما

عشق شناسی میسر دور اول است
 تا نند خواب سحر خط سحر چای
 کفن او شیشه شکل پری خوانے
 مست چاهم بوی گیسر باوه جانے
 هر که در ابا کیت است چو ز نرا
 گشت چو مولای عشق پیر و سلطانے
 دست چو ز رشید و زیت گرفتارے

شرح مطوی موقوف

خود بنواز در ماب سحر
 تا کبک شایز ما خیل سطر

گرچه درون دلم مطرب جان شنو است
 چون تو سینه مان گزینم پیش

لیک سدر در پی جسم و جسد
 تا سبر و از زهم حایل و سطر

شرح مطوی موقوف

فی ورق درک جبل من النقتی
 تدرج رانقه فی لفظه الا نقتی
 و ادکس لیل الوفا و انهم با برتے

تو ک ک ششانه تیرق حبب الادی
 قارب معاجنا طارق الی الرقتی
 تا سرف و لا افا کت فی سارق

استغاب غیره عن بصیرت
 جان زیل کس فان عن المنزله
 و امشب من کاسنا مستحلا تفتی
 باطن او جبهه غلام او بازے

شرح مطوی موقوف

رو به با شیر زنگ کبند انا بازے
 هر نفسی نان طرب آرد نما بازے
 کسیر و ازین قلب گاه طالب پر آرد
 کز کتیر یافت عشق سر سر آرد

عشق عجب قایت زنده شود ز شیدا
 مینر و نیز چو شیره تا جبهه است
 جنبش جان کی کند صورت گرابه
 یار باین تعبیه کشت بے خلق را
 سخن تر شمس من یک بخلق آرد

سزنیای جان پاک پیش چنین غازی
 تا بزنی کردن کافه انا بازے
 صفت شکنی کی کند اسپ گدا فانی
 تا کتخی مان و مان تنور و طکا بازے
 از اثر لطف حق آن شم انا بازے

شرح مطوی موقوف

خوش بزانین پرده رازا که خوشی خوش زنی
 نیست نکوتر ز بنگی تو کارے
 بر سر آن کج غیب سوز چو بار
 سر که فرو شد ز غم و غم و غم

استغنی فی عینکم استغنی فی نارکم
 اسی دل گفته که یار غار مست لور
 دزه بذر کنار شوق کشاد است
 بر سر زنی روان شد ازین

نیست عجب این قدر آتش صد خورنے
 دل هر چون شیشه است ز یک تا یکینے
 هیچ مکنز چنین مین میا غارے
 گرچه گنج کنا را با کنا رے
 کین همه جاننا ز آب دوست بخاری

سحر

از سرمستی پر گفتم اورا
گفت منور غم که زو خشک ماند
وام جهان را نهر اقرن گذشت
این مه و خورشید چون روگا و خرا
رو بجز آن کو که ریش گاو بزیرا
از شش و از پنج بگذرید و بینید
ماند سخن در دهان و رفت دل من
خوشدم از یار همچنانکه تو دیدی
از چمن یار صد روان مقدس
هست بر امیکستان تو جانها
در دل عشاق فخر یک دو عالم
عشق خداوند شمس من که تیریز
وہ کہ دلم برد غم زانے نگارے
از پی این عشق اشکماست روان
کان شکر آن است باوقالیست
بے مه او جان چو زیر و زبر بود
خلعت نو پوش بر زمین وزمان
خسرت قد بدہ در قمار خاد عالم
تن بزم تا بگوید آن خوشش خو
اسی گوہر خدائی آئینہ سما نے
اندجال ہر کس لطف انزل نمودے
کیا دور و میدی تا جان گرفت کجا
انگشتری خلعت پر نقد عرض فرماے
جامی رسیدار از مس حق تبریز
اسی کاروان نذر آل خریہ بار واری

کار مرا این زمان بدو تو سراسر
باغ تو با اینچنین لطیف بهاری
ورخور رسیدم نیایدت شکاوسے
روز چہ راضی و شب اسیر مناری
تو کی رسید در روید سوسوی مطاری
شہر سرفیان و مقبلان خماری
جانب یاران بسوی درد و یارے
مغز شمس من ز جہالت

خندہ شیبون زد و ز شرم برافروخت
ہفت نکل ز آتش دست چو دودے
ہم بکنار آمد این زمانہ و دوش
جمع خسرانی کہ گا و دو آپ پرستند
تا کہ شود ہر خستے ندیم سیمی
چون بلامہ رسید تا کہ بگویم
مغز شمس من ز جہالت

ماہ غریب از چو من غریب شماری
ہفت زمین در رہنت غماری
عاشق مستی ز ما نیافت کنارے
یا وہ شد تنزد بے شکال و فساری
وحی پذیرندہ روح سپارے
سوخت بسم راز شوق ست شرای
ہر گنگا از روی تست چو نگارے
جان پرانوا و همچنانکہ تو دیدی
بیدل و سیکار همچنانکہ تو دیدی
خسانہ پر مارہمچنانکہ تو دیدی
عسیر بود یا همچنانکہ تو دیدی
جان کن با ایشا و همچنانکہ تو دیدی
درد و غم چون نبود یار و دلبریاری
مانہ نشنید بران شمار غبارے
بر دل ہر شب زدی ستارہ شماری
از تن بی عقل کے بیاید کارے
خوبستک عاشقی و روح سپاری
ہیچکس آن بجز را ندید کناری
انکہ ز حکمت نیافت کوہ و قاری
از آسمان رسیدی صدراہ آسمانے
خوفت و رجا بودی اندر جہان فانی
ہم برق تو رساند اورا بلا مکا نے
جامی دگر از ان مس چارہ کن تو آنی
کان جام میناید از نہان عیانے
بجوی نقد خود را اندر تن حصارے

منہج شمس من موقوف منہج

وازل گل و گلزار ہمچنانکہ تو دیدی
ساختہ باخارہمچنانکہ تو دیدی
نیک بود عارہمچنانکہ تو دیدی

ہر کہ دلی داشت زین ہوس برمس
عشق چو طاوس چون برید شوردل
عشق کرین عشق بی حیات خوش عشق

بیدل و سیکار همچنانکہ تو دیدی
خسانہ پر مارہمچنانکہ تو دیدی
عسیر بود یا همچنانکہ تو دیدی
جان کن با ایشا و همچنانکہ تو دیدی
درد و غم چون نبود یار و دلبریاری
مانہ نشنید بران شمار غبارے
بر دل ہر شب زدی ستارہ شماری
از تن بی عقل کے بیاید کارے
خوبستک عاشقی و روح سپاری
ہیچکس آن بجز را ندید کناری
انکہ ز حکمت نیافت کوہ و قاری

منہج شمس من موقوف منہج

شیر گزرت آمد و ضعیف شکارے
خوب و شمی آمد و لطیف شماری
تا تمامہ خسران و غور و فشاری
ماہے بے آب رو کہ دید سراسر
خلعت کل یافت از حیات تو خاری
خوب تیغ و سودناک قماری

ہیچ دلم چون نبود خالے از اندوہ
چشم سپاہی چو ابر اسب فشانہ
یک شب قدرت و بد کرد غنایت
جو چو عقلی و ایخان ہم چون تن
اگر بسکے خوی دوست روح فشانی
ہر کنارش ہمیکند رکشا یینہ

بیدل و سیکار همچنانکہ تو دیدی
خسانہ پر مارہمچنانکہ تو دیدی
عسیر بود یا همچنانکہ تو دیدی
جان کن با ایشا و همچنانکہ تو دیدی
درد و غم چون نبود یار و دلبریاری
مانہ نشنید بران شمار غبارے
بر دل ہر شب زدی ستارہ شماری
از تن بی عقل کے بیاید کارے
خوبستک عاشقی و روح سپاری
ہیچکس آن بجز را ندید کناری
انکہ ز حکمت نیافت کوہ و قاری

بجز شمس من موقوف منہج

ہر دم ز تاب رویت بر عرش انجمن
ہر عاشقی بریدی مقصود کجانی
دردم تو بار دیگر تا جان شود عیانے
تا علما بر آید از علما می کاہنے

ز ان بگرشعاعی بر آسمان رسید
در راہ رہ روان را رخ طلب نمودے
از یک شعاع رویت چون لامکان گمان شد
یک جام مابداوی تا ز تھا گرو شد

بیدل و سیکار همچنانکہ تو دیدی
خسانہ پر مارہمچنانکہ تو دیدی
عسیر بود یا همچنانکہ تو دیدی
جان کن با ایشا و همچنانکہ تو دیدی
درد و غم چون نبود یار و دلبریاری
مانہ نشنید بران شمار غبارے
بر دل ہر شب زدی ستارہ شماری
از تن بی عقل کے بیاید کارے
خوبستک عاشقی و روح سپاری
ہیچکس آن بجز را ندید کناری
انکہ ز حکمت نیافت کوہ و قاری

بجز شمس من موقوف منہج

نقد ابد گزیدی یا یا زنگبارے

چون شاہ نقد جوید ہر غرض بجز

بیدل و سیکار همچنانکہ تو دیدی
خسانہ پر مارہمچنانکہ تو دیدی
عسیر بود یا همچنانکہ تو دیدی
جان کن با ایشا و همچنانکہ تو دیدی
درد و غم چون نبود یار و دلبریاری
مانہ نشنید بران شمار غبارے
بر دل ہر شب زدی ستارہ شماری
از تن بی عقل کے بیاید کارے
خوبستک عاشقی و روح سپاری
ہیچکس آن بجز را ندید کناری
انکہ ز حکمت نیافت کوہ و قاری

<p>این قلعه چار برج است یک پایتخت تو مرغ عشق شری از آن قفس چپا پسته از دام چون ربید بر بستره رسیک شمس الحقا تبریز اسرار هر عالم</p>	<p>بشناس پاسبان را بگذار چهار چون حکم شود ز آید بکن نفس چه باری هر دو جهان بدیدی میل تو شد نهاری</p>	<p>تن خاک و باد و آبت آتش در وسط چندانکه درو خوردی از درو درو نوی غم سفر که کردی رفتی و آمدی باز</p>	<p>اینها چو قوت از مداتن کن تو یار سے مشکن تو جام صافی ما بشکنه خماری بشناس تبریزت هر نیک و بد که وار</p>
زخمتن مخبون مقطوع			
<p>ای آن کام عشقی بگیر کن که هستی بر بوی قند حق صد قبله می تراشته همچون گدای هر روز بر در می زن سر میگویمت که چون بی هرگز کنی گوید هر شیشه که شکستم بر تو تو کلستم صد حلق را کشودی که حلقه بودی در نه خموش میکن اسرار گوش میکن ای شمس حق تبریز با تو چه حال گویم از هر مرغ خانه گر خانه بسازد</p>	<p>دو دوست را بر افشان بیزار شو دوستی بر بوی عشق آن بت صدت همی پرستی ملقه در فلک زن زیرا دراز دست با جان بے جگوه چونی بگورده است که صد هزار گونه اشکسته را تو بسته صد جان و دل بدای گرسنه خسته مارا بوش میکن از زیرکی و چستی</p>	<p>موقوف وقت بودی بجهل مینوی بلا ترک برای جان بنده فرما سخرق آسمانت چون کردا پختانت هشب خواب مستی فردا شود پستی ای نقشین پنهان کاندرو در ده جان دیوانه گشته ام من هر چه از خون گویم خاموش کن کنی اندین گوتو تر حش</p>	<p>پدید است پیش روت پنهان بگورده واری وقت نماز آمد بر چه چه پنداشتستی گر چه بودی بالاسایه بودی پسته بیکجا نشوز عالم کز خوشترین پرستی چه خیکها دریدی چه شیشه باشکستی واری نه از صورت خرامه پز مشته رو تو بی بی کن گرسرم البسته کاندر بیان نیاید شکسته دست کز حال و حال بیرون داری ز بارسته</p>
زخمتن مخبون مقطوع			
<p>از ما جمعی جانان اسرار این حقیقت باشه که آن ترک شد آن بیکل خدائی رطل گران شد را این مرغ دل ناستا بد ای نو چشم و دلها چون چشم شیوائی هر جا که روی آرد جان که و در تو وار در حل دی امانی هر سوش میکشانی هر کان هست نشاید ناست بر و ناما بد</p>	<p>اشترور و گنجد با این همه درازے زیرا که عرفا فرم از نکته مجازے تا در دنیا بدان را پشت نبار بازے بوی کز نیایی صد مندر را بنازی</p>	<p>آن مرغ خانه عقل است و این نه تن تو من سیکله بدیدم اسرار حق بدیدم شد بر دم دیده تا پرده بسوزد چون عشق او بسوزد وین پرده ببرد</p>	<p>اشتر جمال عشق است با قدر و سبازی کرم کامل آن را از روی لاغ و بازی اما تشنه که خیزد در پرده مجازے شمس حق تبریز هر وقت عشق باقی ای جان بیا ز مود کورا تو جان در بسته دمی دستی در وجود و در عطا کاندر پناه گفت سگ برده اولیایان و امن پراز را اندر که کند که اسلے آن سه چو دروا آید ویرا عشق باقی</p>
زخمتن مخبون مقطوع			
<p>گر کوی می شناسم لان بزرگ و دعو میکرد چون سر آخواهی و گر خواهی تو هم زیوسفانی در چاه تن فستاده گرم غزل نجوانم بشکاف ز این بانم</p>	<p>گر چه کمی نذاذ ای جان که تو کجایی هم ملک غیب یابد هم عقل و آفنائے</p>	<p>هر جا بنی که هست در دعوت استی در کوی ششید مرده است ناسید اول کسی که گوید که مستند جید</p>	<p>بر خاتم و ندانم گردان شدت خلقی یوسف سرید کوری با جده آبی انجی نفس مطمئنه اند صفات حق رو از بانگ طاس توم بگرفته میکشاید</p>
زخمتن مخبون مقطوع			
<p>گر کوی می شناسم لان بزرگ و دعو میکرد چون سر آخواهی و گر خواهی تو هم زیوسفانی در چاه تن فستاده گرم غزل نجوانم بشکاف ز این بانم</p>	<p>در کوی من چه دادم کفر است ناشناسی گردن پیچ نیر در سبدا اعتباری اینک رسن برون آتا در زمین سما گوید بیز آحر عینر کاس</p>	<p>بر خاتم و ندانم گردان شدت خلقی یوسف سرید کوری با جده آبی انجی نفس مطمئنه اند صفات حق رو از بانگ طاس توم بگرفته میکشاید</p>	<p>گردان و چشم بسته چون اشک رخسار از کوی خمی خسته ز عاصد بنامی اینک قبایط است که درین پاک مسخرم گرفته بنگه بنن تو طاسی</p>

آدم ز سینه خور و کانی قوت بریزد
 ای آنگه بجهانم از دست یکیشانی
 زخمی بزنی دگر تو موهم خودم از تو
 مایتم چون در حمان صبح تو باو گردان
 و نقش باغ پیشیت در مثل شیوه است
 ای چنگیان غیبی ز راه خوش نواز
 جان کشنده ابر شد این شکی ز حد شد
 گر چنگ نوازی در جنگ غم گداری
 گر بلبل اندازت گسیرند در کجارت
 غامش که سخت مستم بر بند هر دو دم
 من پیر مهلا تم بر خویش زخم را نم
 چون دید پیر مارا عطا آسکا را
 ای سبدی که رنگ را بر شیر میفرسای
 بس شاه و بس فریدون که تیغشان
 قدرت کار آتش گریه است پیشه شمع
 آن خرد که آید در بوستان نیان
 آمد غیبی از ره همان مستکبر
 با پیش کرد همان هر روز به زردی
 آن جز از تو بگفتی عجب چه بهشت
 این میوه های دنیا گل پاره است بگین
 بگذشت چند سالی قتلک را این دم
 بسیار شد عایشان اندر حق حاجت
 آن پیر و او شوق پنهان و لشکار
 پس سا که کرده راهم راه شد سپار
 چون موسی پسر از بهر خضر

توسنبل حاصلی من ز زخم داسی

بجز من مخبون مقلوع

گر یک جهان نما ند چه غم تو صد جهان
 خود کار با دو بار و هر چند شد نمانی
 تو اولین گمراخته ای رسائی

بجز من مخبون مقلوع

با ضربت جدائی با ضربت عطا
 خوش زدن خود را زنی مردم زنی نوله
 پیوند نمود مهندست چسبندین در دم چاره
 در نه فتح شکستم گر گزید نیند
 من مصلحت ندانم با من تو بر نیای
 بسگت طلبها را در جرم کبرمانی

بجز من مخبون مقلوع

نان روی چو لاله لولیت لاک
 از ما و فا و طقت و زیار جویگان
 خاوند را بخو یا خد بتر از خا
 مسمانی بگردش بار کارو گیان
 چون حسن دسبر مادر یکوی خزان
 بست ازین تم زین و صلت به
 چه بود نسیم و نیا بس ز نمان نمان
 بی انتظار ندید هرگز و او دوان
 تا مردم خسته آکو دید از خدا فرسای
 تا میوه او فرستد شاه از کرم نمان
 و پیش کرد در راه از بس که رسد
 کرده غم ز صبر چون بهر دو بهای

چون نور شمس بنی بر پیش روی

بجز من مخبون مقلوع

در شمع در نیائی چون شرح مستر
 زان بلوس بز کردیم زان با زد کردیم
 خواهم که تو گویم و جز تو دوست شویم

بجز من مخبون مقلوع

ای زهره زین زین هر دو یک ناز
 بنه زهری چنگ آب دلو انداز
 تو خود غیر یاری پیوسته در کنای
 هم پاره پاره باشم خشم چاره باشم
 از بس که تند عاقم در روزخ فرام
 تبریز چون بر فتم با شمس من بگفتم

بجز من مخبون مقلوع

ناموس بان سرکش خیار تر آتش
 آتش که او نهند و خاکستر است و دو
 خاوند بوستان را اول بجوی گنهر
 بر ما بهای فخر بنو سها لاله
 هر شب غریب گنج نیکوست این و لیکن
 زین گفت میر کوه شد دروش کلول
 میگفت ای خلیفایا را بشهر لاله
 میگفت ای سبب بر ساز یک بهانه
 شربت یک رسو تا آن طرت خرد
 ششم قبول کردش گفتا تو می برانجا
 منزل منزل آنو میشد چو سیل
 چون چو بختی که یک عرش باشد

تو در جهان ازین رو به چه حساب
 رحمت بدین نشانه آمد کنون تو توانی
 در وقت در نیائی چون جان جان جانی
 گر برگ با نیزی آن میوه کی ستانی
 پنهان شوی و بار جودت نیک شانی
 کشند دلمان خود را کردند بس ستانی
 با پرده را وی یا پرده را مان
 سیکش تو زخم زخم گر چنگ بود حکمان
 در نیرم شهر یاری بیرون ز جان جان
 هم سنگ خاره باشم در سبب وفائی
 دوزخ را خراقم گیسر در گریز پای
 بے حرف صد مقال در دو حدت صد
 سنگ سیه گیری از موش کنی سقل
 در کوی عشق گردان با مرد زور گدا
 شمع که او گریه جوی است یا عصلی
 تا از سر کبری تو گرد کرد بر بانی
 شمع و شرب و شاد بپس طعت حد
 همانیت نایم گرشه ز آتشی
 زیر اندیده با او همانی
 تا حاصل یا بخاول را که کشای
 زیرا سبب تو سازی در دام است
 تا آن که رسد رسای پیغام پادشاهی
 پیغام از راه طلی خوش تو
 سجده کمان و جویان با سر اولیای
 تا زان خسرو با او حکم آرد

میر که خویا مدحایم مسافر آمد
 کوه که گم بیان را رفت آن سوال غبا
 این را چه چشمان آن را برست آمد
 در وقت آن مسلا در شمس چو دریا
 شد ناگهان بکوهی سرست شد بوی
 چمن روز بر سر کوه سرست ماند از بو
 زده هر که چیت کاری بگفت خیره آید
 سیلاب عشق آمدنی دام ماندنی درد
 آن درس که شودم هرگز نخواهد بودم
 این جمله بر پست کو باقی حکایت
 صدر الرجال حقانی مصدر التبت
 بنوا زجان و دل ای خوبی شگل را
 ای دل زجان گذر کن تا جان جان پیش
 اگر تو نشان بجزئی آید یا را ندین
 هفت آسمان چو دیدی نور شمس خاک
 بر بند چشم دعوی بکشای چشم من
 نفست سگ است میدان سگ را بر برای جان
 از لب زمانی که بوی جان بیاید
 چون مهر جان پذیرای لبش که آید
 در عشق اگر اینی ای بس تبار چینی
 چون غیر عشق نیست معشوق که نیست
 در هم شکن تبار را از بهر شاه جان
 اندر مصاف نارا پیش رو سپرد
 ما خاک پای عشق ما خود فانی عشق
 هر جسم که عرض شد جان و دل جرم شد

ای ماه رو سفیر کن گرشع آن سر
 چون برگ که کشیدش و لیر به کبرای
 این با وصل خواند آن را سو جانی
 از کو بکو همی شد کای مقصد کجانی
 تنگش پرید از سر پارا نماز پانی
 حیران شد در رعیت از میرای پانی
 آرد و نسی که دان بر وقت تیر را
 چون سین شد به بحر بے حد و تنهایی
 درت ست بی وسیطی فی نیز متقانی
 واپرس زانکه دارت در گوش شوی
 والله ناعلم بما الا با نعمت تمانی

هر جانی چو بر جی در کوری و در جی
 یا چون قطار پویان دست کشنده پنی
 و مملش نمایان تو ما مست گرم کرد
 جویند چون شتاب بر طوب را بیاید
 پیغام کو فاشد جمله زیاد و داشت
 نه حکم نه امارت نه عقل نه بصارت
 کو خیمه و طویل کو کار و بار سیله
 گفت ای رفیق حقی کردی هر چه گفتی
 دعوی ست به ز معنی معنی ست به ز دعوی
 یارب ظلت بر در حجاب حسی
 یا سادتی و قومی ثوفون با سعود

مخم آتش و برقی شادی از توفیانی
 دست جهان که بود کس از زور پانی
 آن سو جبر باشد کبرست و آن دعا
 ما آگیم که تو در جست و جوی مانعی
 کوهش رسو تا محل اندر آندی
 نه گفت و نه اشارت فی سبیل سعادت
 کوه مننه و کلید کو که و کوه خندان
 بروی هزار راضی تا مقصد حلائی
 جان روی در تو آرد کای قبل دعا
 کرمس فرود می آخر تو کیمیائی
 ما خاب من تجلی بالصدق والوفائی
 از نور شمس تبریز آن که عطائی

زجر مثنی مخبون مقطوع

بگذار این جهان را تا آن جهان بینی
 از خویش بی نشان شو تا تو نشان بینی
 پا بر سر مکان نه آید مکان بر بینی
 یکدم زنده نمان شود در اعیان بینی
 سگ را بران تو خبر تا خردان بینی

تا نگذری ز دنیا هرگز رست به عقب
 از چای و بیج بگذر در شش و هفت سنگ
 در لامکان چو دیدی جانهای نازنینان
 ای نمانده گسسه در راه نامردی
 بی باقی شمس تبریز خلدش با شیطانی

آزاد شو از دنیا تا بمانی
 چون از زمین بر آئی بهشت آسمان بینی
 بی تن نماده سر را در آستان بینی
 بے بیج گنج و حساب که رایگان بینی
 تا جان خویش را از آن شادمان بینی
 در صد جهان گنجی که گزینش بیانی

زجر مثنی مخبون مقطوع

هم ملک نمیب گیسو هم غیب آن بیانی
 هم رایگان به بینی هم رایگان بیانی
 اگر جان بشد ز دست صد بچنان بیانی
 تا نقش بند آن را اندر عیان بیانی

گنجی که تو شنیدی سوای آن گزیدی
 در آینه مبارک آن صاف صاف بیکی
 قفل طلسم مشکل سلامت شود حاصل
 تبریز در محقق آن شمس ملت و حق

گرد زمین نمیدی در آسمان بیانی
 نقش بهشت یک یک هم در جهان بیانی
 اگر از وساوس دل یکدم ان بیانی
 در هر فریاد مطلق صد ترجمان بیانی

زجر مثنی مخبون مقطوع

عشق توفی و بر تو عشقم بگفته در گزنی
 بگذار که مرصفا اندر دگر بیشتنی

خود را چو در نور جیم با جسد عشق گزنی
 از هر من آن گدازش در عشق آن بگوشنی

سرمه چو سوده که در زبانه نظر سنی
 باری جگر درونم خون شد بر جگر سنی

کلیات

صدپاره شد دل من آواره شد دل من
 لاغری این مه از قمر سس باشد
 نی نی که زهره چه بود سس با جزا
 ای برده اختیاریم تو اختیار مانی
 از آب بن بزادی و آتش از قناری
 گفتم زهر خیالی در دست ماری
 گفتا که چک مانی و اندر تنگ مانی
 شکر لبش بگفتم لب را گزید میس
 تو مرغ آسانی نه مرغ خاکدانی
 این ناموس چه باشد عشق آنکی من تو
 اسی حیلها ششیرین تکماری
 اما چو به عالم ملک تو است کله
 آن را بداند بر دی وین را بداند مری
 اسی کمترین فریب صد خونهای مین
 اسی آنکه جان مار در گل شکر کشید
 مار چو سایه دیدی از پای در فتاده
 تو آن می که آمد کوسه بر من تو
 بر عاشقت ز صدر سوز خلق زخم آید
 او که شد فضولی در خون چند کوله
 اسی عشق دل نداری تا که دلش بسوزد
 از دست جمله هستی باقی همه بهانه
 اسی کرده رو چو سر که چه کرد و از نبسته
 چون موش دست آن در خنده است
 پاکان غم نشینی شادی چگونه بین
 فلان رنگ و رو سیاه سر است پید

امروز که جوانی در دل زد انزلی
 در نوزفت باشد لیکن چنان
 من شاخ ز غم از نم تولد زار مان
 سو و زبان کی وان چون در قمار مان
 گفتا بس برش را تو ذوق افتقاری
 پس چیست زاری تو چون در کار مان
 آن راز را نهان کن چون از دار مان
 تو صید آن جهانی از مرغزار مان
 این هر دو را یکی وان چون در شمار مان

زخمین مجنون مقطوع

زخمین مجنون مقطوع

زخمین مجنون مقطوع

زخمین مجنون مقطوع

در قمر من نظر کن هر روز میگد از ح
 شما باز بهر جانها زهره دست مط
 گفتم غمت مرا کشت گفتا چه زهره ارد
 من باغ و بوستانم سوزیده ترانم
 سر را گرفته بودم میس که در شمارم
 گفتم چه چیز گروان بافتد که بقیارم
 اسی بلبل سخن ما را پس گد گد
 از خویش نیست گشته و از دوست گشته
 خاموش گر چه وارو هر نکته جان جانی

داد و در آفریدی در دام ملک نعمت
 تو عین عالمی را بغیر بسد و نداند
 اسی دل خدا کسی ادا نی چنان فریب

چون سیل در کشتان ماسو بسوروان
 کشتی از شک مارا باری چو اسک
 یک قوم را بهلیت بستی به بند زین
 از چشم عاشقانت شنباد شد رسید
 بس کن که نقل عیسی از بنود میستی

غنی ستان شکوه سیله نوش سوره
 بگفته است شوره نوحه و غوره
 بالای مرغ نیله پانده بس نیله
 چون چشم میکشاید در چشم نیله

تا در حاق کوئی در آسمان قسری
 کاند رسام جانها این دو دست سرت
 در خود این حرارت در هیچ خشک و تر
 غم این قد نظاره کاخ تو آن مله
 باغ مرا بخندان کاشم بهار مانی
 گفت ار چه در رخساری نی در شمار مان
 گفت ار چه بقیاری نه بر قرار مان
 آخر تو هم غم میس هم از دیار مان
 تو نور کردی کاری یا کرد کار مان
 مستان تو جان جان از چون جانسپار مان
 از آنکه ملک کردی دیگر چو نایب
 ایوب را در گون اندر بلا نایب
 کان خان و غار هم در دغا نایب
 آخر تو جمله کان را خود از خدا نایب
 چون جان و دل بر دی خود از تو نایب
 اندر پیت چو خیمه سوسو در کشتیدی
 از چشم خود بنظن چون در نظر کشیدی
 یک قوم را بخت اندر کشیدی
 زیرا که بدلان را وقت سحر کشیدی
 در آخر ستوران در پیش ز کشیدی
 خیر است کین تم را بوی کشیدی
 خندان میر چون گد ز آنکه از دست کشیدی
 آخر تو جان نداری تا چند مست کشیدی
 وز خاکیان پاکان پاس بگزدی
 گرز آنکه ریش کاوی و ز شیر شوی کشیدی

عزیز

قارون شمال دوی و قهر چه فروشد
 سی لولوان لالا بالا پرید بال
 ای نو بهار خندان از لامکان رسید
 ای فصل خویش چه جانی وزوید با نهان
 ای گل چین بسیار میخند آتشکار
 ای باد شاخه راد قص اندر آور
 سوسن بخت گوید هر چند شبه چشمه
 اندر قمار خانه چون آتش بازی
 با جمل ساز و ارغلی بن بنیای خنجر
 بانا کسان تو صحبت ز نسا ز تاندار
 بر خیز نشینی ای هم نشین شایان
 در جانت در دردمش از شادینی که جانت
 شایسته نواز و کای پیشوای خاصان
 مقصود شمس بن است هم صدر و هم خاتم
 اخرج عن الکاتبه یا صامیم الراحه
 لا تنج القملا لا فلوصل لغت جسم
 بل عاشق لصدی عشوق تین جمع
 ما عشق یا من استرک انا وانا
 قبی علیک بحر ص یارب لا تخلص
 سبحان من یرانی سبحان رانی
 آمد ز نامی دولت بار و گرنوائی
 بر بوی نو بهاری بروی سنبل زاری
 شوریده ام مسموم بگذار تا جانم
 اندر کست جان شد پید الطیف جانم
 تا تو خمش بگردی اندیشه کرد نامم

عسے بام گردون نمبو خوش کس
 اگر دلو سر بر آرزو آب چه ندارد
 چسکه بیارمانی از یار ما چه دید
 اندر اثر پیدی و زوات نا پیدی
 زیلا سه ماه بهمان در خار سید وید
 بر یاد آنکه روزی بر وصل می درید
 چشمت کشا ده گرد و کز کت و ز فریدی

زجر شمن مخبون مقطوع

خندان و نازه روی سر سبز و سگینی
 ای گل چرا نمندی که جبر با زرتی
 ای باغ خوش پروان نور سگین را
 شکورین و قحمان چون مع میکنبتان
 تیز کوی و سب از باغ خلد خوشه

زجر شمن مخبون مقطوع

ایجا که اصل کار است بانا پرنساری
 شو به نشین شایان گرد و سر سار
 چون هست در رکابت چندین هزاران
 هم دار بهر نوبه ز پرده حجاب
 پیوسته پیش باش چون تو امین زاری
 و علم نخبه است اوست چون مرغی زاری

زجر شمن مخبون مقطوع

انی اری و تو اادی من اللدانی
 عشق فان فیہ تخلیص کل مانے
 لقتی عن المدارک فی خالق الحسانے
 یارب رو و قد اسبحان من

زجر شمن مخبون مقطوع

ای جان بزن تو دوستی امی آن کوب
 در عشق خوش نداری است بوی او

زجر شمن مخبون مقطوع

چون زخمان فرو شد و اشک گریخته
 و اشک دانه ل چون بر لبه شد رفته

پاره شود به سود و ظلمت و زنده می
 و رشت زین هیو نا فارغ ز چمن چمن
 هرگز یارمانی یازگ زو عریه
 ای با هر چون نگری کر یار خود برید
 کما حال آمدن شان از عدی شنید
 شاد و اندامی تیش از غم چه نمید
 گر شمس بن مار از زبان دل برید

کارت شود تحقیقت هر چند تو مجازی
 چون نیست برادر گفتار تو مجازی
 چون بر لباس آدم تو بهترین سار
 باری بزم شاه آسب گرت و لغو بازی
 و روز روی آن شه شایانه میگذاری
 که با قدم میگر که با کرم و بانے
 اگر دو لگر چه بندیت او کار نمی سار

روح سیاح حوت فی قلم المعانی
 فارتب کیف یرتقی کلک شایانی
 انیته و فیه جموعه الامانی
 یردا و کل یوم عشق بلقوانے
 عشقا به تقالے عن صفوة المانی
 سبحان من دعانی من غیر انما نانی

که هست ست خوانی در میر صدقانی
 در روز آفتابے ما پوزور با نانی

که چه ز زخم عیش در هم شکست گانه
 تا در دل مهندس و اندر دل کلانے

کلیات سستی

چون دل صفا بگیرد آن سر جهان گیرد
 بوی کباب داری و انم که دل کبابی
 زین سر جو زنده باشی تو گنجه شاه
 دو هم بخار و لب سرد و او جام زرد
 چون ریخت برین کن را دیدم فاجهانرا
 سر آله گفتم و فرس چاه گفتم
 ای شمس حق تبریز شمس و بان بر
 باز آمدی که بار بر شمس زینبورد
 باز آمد آن قیامت بافته و طاعت
 ای و لب بر برین ای فتنه تو شیرین
 باز آمد آن سلیمان تخت باوش
 تره فروش گویش این عقل را گیسو
 باز آمدی بخانه ای سبله از زمانه
 با تو عتاب دارم جان چاه چینی
 دیدی که سخت زردم پنداشتی که مردم
 بس اتما ز کردم همسبر دراز کردم
 شب بنده را پر سد و زینگیه تبرسد
 با صد نهر ارستان آن خیال یا یسه
 خوبان بسے بیدید می حوران صفت شکیله
 ای مطبیر الله الله از بهر عشق آن شه
 گویند زاریت چیست زین نامه در عالم
 تسیک ز غمزه خود اندخت بر من آمد
 در پیش ذوق عشقش و ز نور آفتابش
 از چشم سحر تو گشتیم شاعر تو
 بینم که جان غم شیرین شده ز شدش

وانگه کس نمیرد دور دور لاکه کن
 تبریز شمس بن را رطفت لایه کن

زجر شمن مخبون مقطوع

خود را چون بده باشی مارا اگر نیایی
 گفتا کبکش تو دیگر خبریز و پیر
 عالم جو بحر جوشان من گشته مرغ آبی
 سر را سیاه گفتم چون محرم خانی
 ای خواجہ ترک رکن مارا چه شکر کن
 گفتم که خبرینم گفتا که برستیم
 ای خواجہ چشم نشان سر را و گر بخانی
 ای خواجہ صمد ر عالی تا تو درین جوابی

زجر شمن مخبون مقطوع

داوود روزگاری بنم زبوری
 گفتم که آفتابی یا نور نور فوری
 دل نام تو نگوید از غایت غموری
 جان را اشار او کن آخر کم ز موری
 یادم بر بیا یا صبر حیا
 ای آسمان درین که در آن بتغاری
 خورشید چون بر آید خود را چنان امید
 در پرده چون شستی رسوا چو گشتی
 باز آمدت بازی صبا و سپهر نیازی
 باز آمد آن تحبیل از بارگاه اساطیر

زجر شمن مخبون مقطوع

آخر چو نمیرد آنکه تو اش قرینے
 امروز باز کردم با اسل نازینے
 شب نیز مست گردی نقل سائینے
 ای سیک روحی مست قلم تعد سنے
 شب چو مد بر آید داوود جان بیاید
 ای نامه چند ناله افزون تری ز ژاله

زجر شمن مخبون مقطوع

اینجا بیا که بینی حسن جمال یارے
 آن چنگ را درین ره خوشتر نواز باری
 گفتم همین بستم در هر دو عالم آری
 تیسر بدان سگری در ناخسے
 تن چیست چون غباری جان چیست خبری
 یارب ببینم آن را کان شاه بنی
 از عشق شمس وین شد تبریز بر این دم

کز باغ بی زلفی در ما گرز ما سنے
 از تو هر آنچه گم شد از ما ش ما زیاسے
 بکشاد بان واه کن مست آن شمسے
 هم بر سرت بریزم گمستی و خرابے
 کس آنچه بدم باشد که زانکه در دنیا
 که بسته سوالی که خسته جوابے
 هر دین برتا بنورت چو آفتابے
 یعقوب را پیری چونی ازین صبورے
 وای خاک هم دین غم خاتون در حصو
 با آفتاب بیت از جانی و کوری
 این نیست از تبریزی این است از ستوری
 ای بوم گمزه شوی از و چو ز انفوری
 ای روح نغره میرن موی کوه طورے
 ز خور و ناتوانم تا سبے مرا به بینی
 یا سخته شفائی لم تستیع خینی
 ای پنج موم کردی گریح آهینی
 بر بنده کینے تو سپند و کینے
 دیرای او میران هر جا بود نگارے
 تا پای او گرفتیم دستم بشد نگاری
 این رو آنچه زور را از مهر او عیاری
 می تاخت شاد و خندان آن باه و عیارے
 صد گلستان عالم غارش چگونه خدای
 گرتوز گل بلوئی با قاست چنارے
 داوود بکون نوری زان چهره چو یارے
 هر گوش را سماعی مر چشم را نظارے

<p>در وصل شمس نیم آفرینش که خفتی چون نور او در افق در روزت آفری</p>	<p>زجر منم مجنون مقطوع</p>	<p>با آن گسبر که خفتی با اینم که گفتمی در غیر کلاں شه سلطان وقت خوشی</p>
<p>گلزار او بی منی ز جور و زار با شے اندز فراق یوسف لاشک تزار با شے</p>	<p>آن شمس من تو بیزان شاه خونریز</p>	<p>تا کی و لا تو دور از روی نگار باشی از وی نظری بینی از وی خبر بزیاری</p>
<p>سهرزین نه او را چون برگذار بگفته بر تازی و صاش روزی سوار باشی</p>	<p>زجر منم مجنون مقطوع</p>	<p>پیشش ز آهوی بود یا شیر میند شاست بهر کنار او رانسه جان مار گبئی</p>
<p>صبار گاه وصلش با گیر دار باشی ششیر حق کردی بس با بار باشی</p>	<p>چون ماهی به بحر شش را انتظار باشی زین مسر چه هر چه بود تو بکار باشی</p>	<p>چون گنج بی کلانم مخدوم شمس بیست پس مانده فراقی روزی نامیت من</p>
<p>کو شمس حق من تو ز نو بهار باشی کویش ز خبری آید چه قید بار باشی</p>	<p>گرگ فراق فریاد گشت دست خون بار ای باد و موج پر دراز به من تب سینه</p>	<p>خوشی خیز آمد در بر جهای دست بی وصل او کی آه تنها ز جمله عشرت</p>
<p>گاه ای چو بود کردی گاهی چو تار باشی کردید آن یگانه هر یک چهار باشی</p>	<p>زجر منم مجنون مقطوع</p>	<p>جامی ز عشق پر کن جهان و در اوق ساقی عقل است چون پر لیک آن با در خیا</p>
<p>گفتم که آری بارم گزاکه یار باشی چون احمد و ابو بکر و انگو تو غار باشی</p>	<p>ای چشم چون خزانم می باز از بر دست بی او نیست این نیت بارش ز غار جبر</p>	<p>ما نیست تحت بخشش فسان گذار باشی در وصل آن یگانه دوران نهر باشی</p>
<p>از خم خسروانی بستان طلاق ساقی وز نداین پر جان آمدن باق ساقی</p>	<p>آن مادر بدی را چو در کشان مسرت زیر که عشق جانی در جام است چو نشان</p>	<p>ما محو کرد در جان صدق بقیاق ساقی باین پر بگب است گشتم عاق ساقی</p>
<p>ماهی عرش بر تر پک از سماق ساقی گر ظل باد و سوز جهان فراق ساقی</p>	<p>چه جای جام و جانست چه جای بوی گشت از جام ظل او زیر ظل چگونه ساقی</p>	<p>از صد نهر از جانها اند مذاق ساقی بیمانه شمس بیست با اتفاق ساقی</p>
<p>آیم گوست ز شک شام و عواق ساقی یک اختریت باشد گر چون قمر خنچه</p>	<p>زجر منم مجنون مقطوع</p>	<p>با جمله حریفان مسرت سو تبرز چه باشد ای برادر کیش اگر خنچه</p>
<p>باید که چو قیصر هر که در خنچه ز نمای با در جاسه و در خنچه</p>	<p>در پای آسمان را شب نخبش کیشاید چون لشکر عبث شب بر روم حلا کرد</p>	<p>چون شمع زنده باشی همچون شمع خنچه زیر فلک نمانی ز خبر زبر خنچه</p>
<p>ان ای با در جان تاملی سپر خنچه گر تو ز ره روانی بر ره گذر خنچه</p>	<p>در سایه خدا که خنچه نیکنستان اعداد پر شد فراوان اندر حرم سلطان</p>	<p>گر شهر یا خواهی اندر خنچه خنچه تو یوسفی پلا تا بسنه با پر خنچه</p>
<p>ای دوست چندم شمس گویی که چند خوشی</p>	<p>تبریز شمس من را جز ره روی نماید ای دوست چندم شمس گویی که چند خوشی</p>	<p>چون از پدر جها شد یوسف نه مبتلا شد زیر ابرو درانت و از نقد قصد جانست</p>
<p>زجر منم مجنون مقطوع</p>	<p>زجر منم مجنون مقطوع</p>	<p>چون آتشین دمی را یکدم تومی ز پوشی</p>

<p>این جان عقل مسکین یا بد از تو کیمن پوش ز تابا بگر تا بس آید است گزرا که عقل داری دیوانه چون گشته تو غل است بس جان گزشتوی پنهان</p>	<p>زینسان که تو نادای قانون می فروشی پنهان نگردد این روگردن هر پویشی موری ز عقل گشته با عشق چند گشته چون جام شمس بن از عشق تو نویوشی</p>	<p>سزای جانها را در میدان مقدم بر گردن شیر کردی ای جان شوق طهور اجزای خویش دیدم اندر حضور گشت گفتم چشم بس بر کین جامشان کیانند</p>	<p>نی رایج جرم باش چون تویی خروشی یا ایک سنج شیمی با خود مسلک پوشی بس غمنا شنیدم در زیر پر خموشی گفتا چون وقت آید تو نیز همسرم نویوشی</p>		
<p>چرخ من بخون مقطوع</p>		<p>چون زخمه رجا بر تار میکشانی ای عشق چون در آئی دل طاعت و در با سودا نیان جان را از خود بی مفرح سوسای خاک رو را در کعبه نشانی آگود آتش افتد به به آبی ای دل چه خوش ز پرده مست و بده تا ما زنده باشد کسی کنی تو سدش دی عهد تو به کردی امروز شکستی</p>	<p>دوان جان کبیر تایا میکشانی صفرا نیان ز در این زار میکشانی فسرد عون نوش خود را در غار میکشانی فاکو در آب آید در تار میکشانی سرا بر نه کرده دستار میکشانی چون در غمش کبشتی در غار میکشانی</p>	<p>ایمن کنی تو جان را کوری ز نهان را مهور زارکش را گلزار مینمانی موسی عصا کبیر تا ما ز خویش ما زود چون مار را بگیرد یا بد عصای خود را مار را بغیرد تا سوسای خود کشاند خاموش و در کش این سرخوش خاموشانند</p>	<p>کابل روان ره را در کار میکشانی دزدان نقد دل را بر دار میکشانی گلروی خار خوردا و در غار میکشانی ماری کنی عصارا چون مار میکشانی این فعل باز گوید هموار میکشانی مارا تو کش از بر اشوار میکشانی زیراک چون نموشی اسرار میکشانی دی بخت بودی امروز گوهر هستی</p>
<p>چرخ من بخون مقطوع</p>		<p>دی پاییز بودی و اندر فرید بودی امروز بن سرب هم جام آفتاب یک گوشه بسته بودی زبان گوشه خسته پیکه آسانی چون ماه که توانی در غیب هست عودی کین عشق ز دوست هستی ز غیب بسته بر غیب پرده بسته از دو گر گذشتی جان مین نور گشته بگفته از برای او سد سکندی او رفتی لطیف و خرم زان نور خندانم دی در شش گفتم کای گوهر عطانی از دخت روی و گلش شد زنجیر آتش گفتا که روی نیکو خود کامه است بجز گفت این چه شامت رو گلو کد است</p>	<p>امروز در خوابی دردی فروش گشته نه که خدای مانی نه شوهر هستی آن بسته را کشودی رسته تمام رسته یا تو سوار مانی یا تو بیهوش گشته</p>	<p>در روی نبوش ای جان گسل زهوش ای جان امروز از مسکن بیرون از معادن حیوان سوار نو در جبر کازیرود تا مش بد نه نشانی گر چه زهر بیانی</p>	<p>از رق میپوش ای جان تا کی صنم پرستی آن نیستی ولیکن هستی چنانکه هستی حیوان که تو حیوانی هستی ز کار هستی شد مرم جمانی هر خسته گشته این سفایت زنگی که لوست و هر جود بگذر ز دوستی کرد و نیست سود تیریک بستی جبر استما فرودی از زیر بغت دریا و بقعر بودی با دیده سلطینی چند عیب و انمودی شب خوش بود مرگای شب ازین آید</p>
<p>چرخ من بخون مقطوع</p>		<p>وان عود همچو آتش در پردای دود جان شمع و تن چشته جان بیوتن چود زانوشته و بری او رو نهاد کشودی در عشق گشته مجرم با شاد هی بسود</p>	<p>دو در پندار آتش هم دو شد جانش از روی گزشته ترص قهر شکسته گلکش شدی حیتیا از غمش تا شریا تیر شمس نی کردار و شش لینه</p>	<p>بگذر ز دوستی کرد و نیست سود تیریک بستی جبر استما فرودی از زیر بغت دریا و بقعر بودی با دیده سلطینی چند عیب و انمودی شب خوش بود مرگای شب ازین آید از خواه گر بخوابی و ایم نظر آئے ز پر طلسم کانی است هر که آرد آئے بس که جان سپارد در صورت زانی</p>	
<p>چرخ من بخون مقطوع</p>		<p>گفتا بس است و کیش تا چند زین گدائی زیراکه ناز و شمش دار و بی روی این زنگ نقش دو هام کرسش جود</p>	<p>گفتم رسول شه کو حاجت ز روی نیکو گفتم اگر چنانست خوردش عطای جاست چون جان جان ندارد میدلن کن با</p>	<p>از خواه گر بخوابی و ایم نظر آئے ز پر طلسم کانی است هر که آرد آئے بس که جان سپارد در صورت زانی</p>	